

ZVONA

MJESEČNIK ZA
KRŠĆANSKU KULTURU

**BROJ
2/579**

OŽUJAK 2025.
RIJEKA
GODINA IZLAŽENJA LXII.
CIJENA 1€

Razgovor:
*Ivan Stošić, rektor
katedrale sv. Vida,*
**Teologija ne
može pobjeći
od onoga što
se događa
u Crkvi i
društvu**

*Susreti: Katja
Bakić, studentica
i salezijanska
animatorica*
**S Gospodinom
je sve lako i
lijepo**

Dopisništvo Vatikan
**12 godina
pontifikata**



Pepelnica

***Korizmu shvatimo kao
poziv na skidanje maski***



SADRŽAJ:

Zvona zvone	
Konklava	2
Papina poruka za korizmu	
Hodimo zajedno u nadi	3
Događanja	
Korizmu shvatimo kao poziv na skidanje maski	4
Razgovor: Ivan Stošić, rektor katedrale sv. Vida, profesor u mirovini i bivši župnik Kostrene	
Teologija ne može pobjeći od onoga što se događa u Crkvi i društvu	5-7
Dan bolesnika	
Ne možemo „oprati ruke“ od bolesnika	8-9
Susreti: Katja Bakić, studentica i salezijanska animatorica	
S Gospodinom je sve lako i lijepo	10
Događanja	11
Sakramenti	
Sakramenti željom	12
Dopisništvo Vatikan	
12 godina pontifikata	13
12. obljetnica hospicija	
Hospicij je živa prisutnost Kristova	14-15
Medicinski kutak	
Bubrežni kamenci	16
Crtice iz Gorskog kotara	
Miroslav Delač, zaboravljeni slikar naivac	17
Biblija	
Sjeti se da si prah	18
Crkvena glazba	
Korizmene pjesme	19
Iz povijesne riznice	
Pobožna despotica Barbara Frankopan	20-21
Gospićko-senjska biskupija	22
Riječka nadbiskupija	23-25
Duhovni kolaž	26
Vjerske zajednice	
Što Kur'an kaže o Isusu, Mariji i evanđelju?	27
Crkve jubilejskog oprosta	28

Zvona zvone

Konklava

Katolici, ali i mnogi drugi simpatizeri pape Franje, od kraja veljače i njegove hospitalizacije, sa strepnjom svakoga dana prate izvješća vatikanskog Tiskovnog ureda. Apsolutna je to novost u odnosima pape i javnosti, jer Franjo je zaključio da je bolje javnost svakodnevno informirati nego dopustiti nagađanja o njegovu zdravlju. Na dan zaključenja ovog broja Zvona 6. ožujka, njegovo stanje bilo je stabilno i dobro, ali liječnici su i dalje suzdržani u svojim prognozama.

Njegovi su zdravstveni problemi i upala pluća, očekivano, izazvali zabrinutost i pokrenuli molitveni val za njegovo zdravlje. No dok molimo za papu Franju, trebali bi prije svega moliti za Božju milost vječnoga života. Iako u trenutku dok postoje nade u ozdravljenje nije primjereno pisati kao da se opraštamo od njega. Možda se i oporavi od trenutnih tegoba s plućima. No njegove godine, napunjenih 88 u prosincu, nužno navode na pomisao da će, ako ne tako skoro, onda nešto kasnije biti sazvana još jedna konklava. I naveliko se već razmišlja o njegovu nasljedniku.

Prikladno, baš je u ovim danima dostupan novi holivudski hit takvog naslova. "Konklava". Nominiran za Oskara u više kategorija, "kipić" je osvojio za najbolji adaptirani scenarij kao ekranizacija romana Roberta Harrisa. Film je izazivao veliku pozornost kako zbog filmski gledljive priče, tako i zbog tematike obavijene velom tajne i brojnim nagađanjima, ali i kontroverznom završetkom. Neki su biskupi odmah savjetovali vjernicima da "bježe od ovog filma što je brže moguće". No, time su samo dali savršenu reklamu filmu.

Radnja započinje neposredno nakon papine smrti. Filmski likovi ne odgovaraju stvarnim osobama, ali jasna je, premda diskretna, aluzija na smrt nekog poput pape Franje. Nakon sazivanja konklave među kardinalima počinju konzultacije o kandidatu za novog papu, ili, kako je prikazano u filmu, borba za prevlast određene grupacije. Film površno i jednodimenzionalno naznačuje koje su to grupacije: progresivni kardinali koji spletkare da bi progurali svoju agendu, konzervativni koji glasno zazivaju povratak u rovove nekih prošlih vremena, karijeristi koji se žele svidjeti pomalo svakome, egzotični koji bi značili nekakav pomak naprijed, ali pitanje što bi donijeli sa sobom... Ujedno svaki od kandidata krije još

pokoju tajnu koja se polako razotkriva kako film odmiče, a gledatelje drži prikovane uz ekran.

Zanimljivi krimić koji obojivši likove uobičajenim predrasudama o kardinalima održava dinamiku filma i omogućuje jednostavno zauzimanje strana. Svjesni smo da kardinali ne mogu biti imuni na ljudske slabosti, ali Crkva i izbor pape daleko su od onoga što se površno prikazuje u filmu.

Kraj je pak holivudski provokativan, do te mjere da su neki kritičari mišljenja da je pokvario film. „To je podvala LGBT lobija“, reći će drugi pokušavajući odvratiti vjernike od gledanja filma. Treći će pak odmahnuti rukom uvjereni da je nemoguće da se dogodi takav propust i da svećenik postane osoba koja ima obilježja oba spola. Neki će

Zanimljivi krimić koji obojivši likove uobičajenim predrasudama o kardinalima održava dinamiku filma i omogućuje jednostavno zauzimanje strana. Ipak, Crkva i izbor pape daleko su od onoga što se površno prikazuje u filmu.

pak ozbiljno promisliti da je takvo što ipak moguće, da vjerojatnost, premda mala, postoji, ali ni Crkva ni svijet neće zbog toga propasti. Tematika je svakako puno složenija i osjetljivija od načina na koji je prikazana u filmu.

Kakvo god bilo naše mišljenje, ne smijemo smetnuti s uma da je to samo film, snimljen po svim pravilima dobrog trileru i napravljen da bi privukao što veći broj gledatelja.

Na nama je ostati u vjeri da Crkva nije samo ljudska tvorevina. Ima tu puno i Duha Svetoga. Papa je oduvijek bio biskup Rima, ali način na koji je biran tijekom povijesti se mijenjao. Dok molimo za zdravlje pape Franje, molimo Boga da učini kako je volja njegova. Dok strepimo promišljajući o izboru novog pape, prepustimo se vodstvu Duha Svetoga. A, ako vas zanima ležerni krimić, brze radnje i zanimljivih zapleta, pogledajte film Konklava. Ako tražite nešto ozbiljnije o izboru pape, u ovom filmu to nećete naći.

Danijel Delonga
urednik.zvona@ri-nadbiskupija.hr



Izdavač: RIJEČKA NADBISKUPIJA I GOSPIČKO SENJSKA BISKUPIJA; Urednik: Danijel Delonga;
Pomoćnici urednika: Bruna Veljić, Marko Medved; Uprava: Ul. Ivana Pavla II. br. 1, 51000 Rijeka; tel: 385 51 581 200;
e-adresa: zvona@ri-nadbiskupija.hr; Uredništvo: urednik.zvona@ri-nadbiskupija.hr
Žiroračun: Nadbiskupija riječka mjesečnik Zvona, ERSTE BANKA, HR2424020061500117497;
Račun za uplate iz inozemstva: ERSTE & STEIERMAERKISCHE BANK, IBAN: HR2424020061500117497;
Godišnja pretplata: 13,27 €; Priprema i tisak: TISKARA ŠULJIĆ, Viškovo;
Naslovnica: Pepelnica u katedrali sv. Vida

Papina poruka za korizmu 2025.

Foto: famillechretienne.fr



„Hodimo zajedno u nadi, jer nam je dano obećanje“, poruka je pape Franje za korizmu. „To je poziv na obraćenje: poziv na nadu, na pouzdanje u Boga i njegovo veliko obećanje vječnog života.“

Hodimo zajedno u nadi

Draga braćo i sestre!
Pokorničkim znakom posipanja pepela po glavi, započinjemo, u vjeri i nadi, godišnje korizmeno hodočašće. Crkva, naša majka i učiteljica, poziva nas da pripravimo svoja srca i otvorimo se Božjoj milosti, kako bismo mogli s velikom radošću slaviti vazmenu pobjedu Krista Gospodina nad grijehom i smrću i klicati sa svetim Paulom: »Pobjeda iskapi smrt. Gdje je, smrti, pobjeda tvoja? Gdje je, smrti, žalac tvoj?« (1 Kor 15, 54-55). Isus Krist, raspeti i uskrsli, središte je naše vjere i zalog naše nade u Očevo veliko obećanje, već ispunjeno u njegovom ljubljenom Sinu, a to je život vječni (usp. Iv 10, 28; 17, 3). [1]

U ovoj korizmi, obogaćenoj milošću Jubilejske godine, želim ponuditi neka razmišljanja o tome što znači zajedno ići putom nade i otkriti pozive na obraćenje koje Bog u svom milosrđu upućuje svima nama, kao pojedincima i kao zajednici.

Ponajprije, hoditi. Geslo Jubileja, "Hodočasnici nade" doziva u pamet dugotrajno putovanje izraelskog naroda prema Obećanoj zemlji, koje je opisano u Knjizi Izlaska. Taj mukotrpan put od ropstva do slobode htio je i vodio Gospodin, koji voli svoj narod i ostaje mu uvijek vjeran. Ne možemo spomenuti taj biblijski izlazak, a ne sjetiti se one naše braće i sestara koji u naše vrijeme bježe od situacija bijede i nasilja u potrazi za boljim životom za sebe i svoje voljene.

Tu se javlja prvi poziv na obraćenje, jer svi smo mi hodočasnici u ovom životu, ali svaki od nas se može zapitati: koliko dopuštam da mi takvo stanje stvari postane izazov na koji sam pozvan odgovoriti? Jesam li doista na putu ili me nešto koči, stojim na mjestu, sputan stra-

hom i beznađem ili uljuljan u svoju zonu komfora? Tražim li putove oslobođenja iz situacija grijeha i narušena dostojanstva? Bilo bi nam dobro u korizmi svoju svakodnevicu usporediti sa životom nekog migranta ili hodočasnika, da naučimo suosjećati s njihovim iskustvima i na taj način otkriti što Bog od nas traži kako bismo što bolje napredovali na našem putu prema kući Očevoj. Bio bi to dobar "ispit" za onoga tko je na putu.

Kao drugo, to je zajedničko putovanje. Hodati zajedno, biti sinodalni [2], to je poziv Crkve. Kršćani su pozvani putovati zajedno s drugima, a nikada kao usamljeni putnici. Duh Sveti nas potiče da izađemo iz samih sebe, da idemo ususret Bogu i našoj braći i sestrama i da se nikada ne zatvaramo u same sebe. [3] Hoditi zajedno znači tkati jedinstvo temeljeno na našem zajedničkom dostojanstvu djece Božje (usp. Gal 3, 26-28). To znači ići ruku pod ruku, bez guranja ili gaženja drugih, bez gajenja zavisti ili licemjerja, ne dopuštajući da itko zaostane ili se osjeća isključenim. Idemo u istom pravcu, stremimo istom cilju, slušajući jedni druge s ljubavlju i strpljenjem.

U ovoj korizmi Bog traži od nas da ispitamo znamo li u svom životu, u svojoj obitelji, na svojim radnim mjestima, u svojim župnim ili redovničkim zajednicama, hoditi zajedno s drugima, slušati ih, suladati napast da budemo zaokupljeni isključivo samima sobom i mislimo samo na svoje potrebe. Zapitajmo se pred Gospodinom: jesmo li sposobni zajedno raditi kao biskupi, svećenici, posvećene osobe i laici u službi Božjeg kraljevstva. Pristupamo li onima koji nam prilaze i onima koji su daleko stavom dobrodošlice izraženim konkretnim gestama. Dajemo li ljudima osjećaj da su dio zajednice ili ih držimo na margini [4]. To je drugi poziv: obraćenje na sinodalnost.

Kao treće, hodimo zajedno u nadi, jer nam je dano obećanje. Neka nada koja ne razočarava (usp. Rim 5, 5),

središnja poruka Jubileja [5], bude obzor našeg korizmenog putovanja prema uskrsnoj pobjedi. Kao što nas je papa Benedikt XVI. poučio u enciklici Spe salvi, "ljudsko biće treba bezuvjetnu ljubav. Treba onu sigurnost da može slobodno reći: 'ni smrt ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile, ni dubina ni visina, ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našem' (Rim 8, 38-39)". [6] Isus, ufanje naše i ljubav naša, uskrsnuo je! [7] On živi i kraljuje u slavi. Smrt je pretvorena u pobjedu i u tome je vjera i velika nada kršćanâ: Kristovo uskrsnuće!

To je, dakle, treći poziv na obraćenje: poziv na nadu, na pouzdanje u Boga i njegovo veliko obećanje vječnog života. Moramo se zapitati: jesam li uvjeren da mi Gospodin oprašta grijeh? Ili se ponašam kao da se mogu sam spasiti? Težim li spasenju i zazivam li Božju pomoć da ga postignem? Živim li na konkretan način nadu koja mi pomaže razumjeti povijesne događaje i potiče me na predano zalaganje oko pravde, bratstva, brige za naš zajednički dom, pazeći da se nitko ne osjeća isključenim?

Sestre i braćo, zahvaljujući Božjoj ljubavi u Isusu Kristu, Bog nas čuva u nadi koja ne razočarava (Rim 5, 5). Nada je »pouzdana i čvrsto sidro duše«. [8] U njoj Crkvu moli »da se svi ljudi spase« (1 Tim 2, 4) i iščekuje da bude u nebeskoj slavi sjedinjena s Kristom, svojim zaručnikom. Ouako je molila sveta Terezija Avilska: »Ufaj se, dušo moja, ufaj. Ne znaš ni dana ni časa. Bdi pažljivo, sve prolazi kao hip, premda tvoje nestrpljenje može učiniti nesigurnim ono što je sigurno, i dugim vrijeme koje je veoma kratko« (Usklici duše Bogu [Exclamaciones del alma a Dio], 15,3). [9]

Neka nas Djevice Marija, Majka nade, zagovara i prati na našem korizmenom putu.

“Vrijeme karnevala je iza nas i što sad? Što nam ostaje nakon vremena obilježena maskama, smijehom i pjesmom? Ako je suditi po današnjim liturgijskim čitanjima, slijedi nam vrijeme žalosti i vrijeme pomirenja s Bogom. Na to se nadovezuje i obred pepeljenja, koji nas podsjeća na to da smo smrtni, prolazni. No je li to doista ono o čemu nam želi govoriti korizmeno vrijeme i na što nas Bog želi pozvati u ovom korizmenom vremenu?”, ovim riječima započeo je na Pepelnicu, 5. ožujka, u katedrali sv. Vida, propovijed riječki nadbiskup Mate Uzinić. Pomiriti se s Bogom i vratiti se Bogu ne znači biti žalosni nego imati puninu radosti, dodao je istaknuvši da smo stvoreni za sreću, ne za žalost. Bog u kojega vjerujemo Bog je koji nas poziva na radost.

Spomenuo je rečenicu iz obreda pepeljenja: Obratite se i vjerujte evanđelju!, kazavši da „vjerujte evanđelju“ znači vjerovati u Radosnu vijest jer ona jest radosna vijest. To je ono čemu je usmjereno korizmeno vrijeme. To je vrijeme da „Hodimo zajedno u nadi“, kako je papa Franjo naslovio svoju korizmenu poruku, i cilj je toga vremena da opet budemo radosni, da pripremimo svoja srca kako bi bila otvorena Božjoj milosti za onu najradosniju vijest – vijest Kristova uskrsnuća.

Korizmeno vrijeme treba gledati u svjetlu pripreve za susret s Kristom, nastavio je Uzinić dodajući da je korizma prilika za ispitati se što je to što nas, hodočasnike nade, čini tužnima. Čega bismo se trebali osloboditi kako bismo bili istinski radosni?

Današnje nam evanđelje daje važnu preporuku u kojoj možemo čitati tri prakse svojstvene korizmenom vremenu. Ono što činimo, ne činimo pred ljudima da nas oni vide, poručio je nadbiskup. Naglasio je da nakon karnevalskog razdoblja korizmu shvatimo kao poziv na skidanje maski, da se ne skrivamo iza maski, da ne budemo licemjerni kako bi nas i ljudi i Bog mogli vidjeti onakvima kakvi jesmo i još više kako bismo mogli postati onakvi kakve nas je Bog otpočetka zamislio i kakve nas Bog želi. U tom kontekstu nadbiskup je spomenuo pročitani evanđeoski ulomak o plaći koju će nam Bog dati, a ta je plaća biti njemu slični i to je naša istinska nagrada. „Budite savršeni kao što je Otac vaš savršen“, citirao je Uzinić rečenicu iz ulomka kazavši da pokazuje koja je to plaća koju će nam Bog dati ako budemo činili ono što Bog od nas želi, što je Bogu ugodno, a ne ljudima. Kad to činimo, postajemo sličniji Kristu, postajemo autentična slika Kristova, istaknuo je propovjednik.



Vjernici su tradicionalno pristupili obredu pepeljenja

Korizmu shvatimo kao poziv na skidanje maski

Pomiriti se s Bogom i vratiti se Bogu ne znači biti žalosni, nego imati puninu radosti, rekao je nadbiskup Uzinić istaknuvši da smo stvoreni za sreću, ne za žalost.

O bjašnjavajući rečeno naveo, je tri starozavjetne prakse koje nam Isus nudi. Kao prvu naveo je milostinju. Postojanje milostinje znak je nesavršenosti društva u kojemu živimo, rekao je Uzinić potaknuvši okupljene na dijeljenje, a ne gomilanje, kao i na potrebu da se siromasima osiguraju njihova prava. Davanje milostinje treba biti

izdvojio zajedničku molitvu koja nam pomaže proširiti naša srca kako bismo primijetili drugoga i njegovu potrebu. Isus govori i o potrebi osobne molitve u kojoj smo povučeni u tišinu svoje nutrine, ali smo istovremeno otvoreni onome što Bog želi, nastavio je propovjednik.

Na koncu, kao treće istaknuo je post koji postoji u svakoj religiji, iako s razlikama. Kršćanima bi post trebao biti način života kako bismo bili slični Bogu, a o kakvom se životu radi, govori ulomak iz Knjige proroka Izaije (58, 1-9a). Taj post uključuje i „ne kriti se od onoga tko je tvoje krvi“ te je istaknuo da su oni koji su „naše krvi“ svi koji 'krvare'. To su osobe s invaliditetom i njihove obitelji, beskućnici, Ukrajinci, stanovnici Gaze, svi oni koji na različite načine pate i kojima možemo pomoći na način da postom pročistimo naš pogled i ne budemo usmjereni samo na svoje. Post na koji nas Bog zove sličan je njemu –

Osobe s invaliditetom i njihove obitelji, beskućnici, Ukrajinci, stanovnici Gaze, svi oni koji na različite načine pate su oni kojima možemo pomoći na način da postom pročistimo naš pogled i ne budemo usmjereni samo na svoje. Post na koji nas Bog zove sličan je njemu - to je post koji nas potiče na ljubav prema drugima i koji na lica drugih vraća radost.

usklađeno s logikom evanđelja na način da to činimo kako Bog to čini – velikodušno. „Bog se ne hvasta i sve što čini i što je učinio iz čiste je ljubavi. Njegov jedini interes jest da mi budemo sretni i spašeni.“

Kao drugu praksu naglasio je molitvu. Isus nikada nije tjerao na molitvu, ali je svojim primjerom pokazao važnost molitve. Uzinić je u tom smislu posebno

to je post koji nas potiče na ljubav prema drugima i koji na lica drugih vraća radost. To je način na koji nam Bog vraća svoju bogosličnost. To je način na koji, kao hodočasnici nade, prijavljajući se na Uskrs, možemo u ovoj korizmi postati ljudi uskrsnuća, zaključio je Uzinić.

Na kraju mise zaželio je vjernicima, koji su se u lijepom broju okupili u katedrali, blagoslovljeno vrijeme korizme.

Ivan Stošić, rektor katedrale sv. Vida, profesor u mirovini i bivši župnik Kostrene

Moglo bi se teološki reći da je riječka katedrala neko utjelovljenje naše nadbiskupije. Ovakvom gledanju na katedralu u pastoralnom kontekstu nadbiskupije bila bi primjerena neka uzornost ne samo u uređenju sakralnog prostora katedrale nego i u liturgijskim slavljima dostojnih susreta sa samim Bogom te u izvanliturgijskim kvalitetnim kulturnim događanjima.



■ Nakon 40 godina župničkog staža prošle jeseni došli ste na službu rektora riječke katedrale. Kako vidite mjesto i poslanje katedralne crkve u pastoralnom kontekstu Rijeke, a i cijele nadbiskupije?

Katedrala je naziv za biskupsku crkvu u kojoj je biskupski stolac, zvan katedra, a znak je biskupske naučiteljske i pastirske službe te simbol jedinstva u vjeri. Iz na Drugom vatikanskom koncilu nanovo zadobivena gledanja na biskupsku službu proizlazi posebno značenje katedrale kao mjesta ne samo stolovanja mjesnog biskupa nego i mjesta okupljanja naroda Božjega jedne partikularne, mjesne Crkve, biskupije. U riječkoj katedrali, u liturgijskim slavljima s nadbiskupom Matom događa se Crkva. Na vlastito je ovo očito u euharistiji.

Nadalje, riječka je katedrala glava i majka svih crkava u Riječkoj nadbiskupiji. Moglo bi se teološki reći da je riječka katedrala neko utjelovljenje naše nadbiskupije. Ovakvom gledanju na katedralu u pastoralnom kontekstu nadbiskupije bila bi primjerena neka uzornost ne samo u uređenju sakralnog prostora katedrale nego i u liturgijskim slavljima dostojnih susreta sa samim Bogom te u izvanliturgijskim kvalitetnim kulturnim događanjima. Kao što je biskup pozvan biti uzor u biskupiji tako i biskupska crkva, katedrala, treba prednjačiti prije svega na liturgijskom području.

Tradicionalna korizmena hodočašća u katedralu kao i slavlje stote godišnjice uspostave biskupije te jubilara godina jesu prigoda za jačanje svijesti da smo kao pojedinci i kao župna zajednica dio jednog

Teologija ne može pobjeći od onoga što se događa u Crkvi i društvu

Na Drugom vatikanskom koncilu središnja tema bila je Crkva. Na njemu je Crkva na nov način definirala svoj odnos prema svijetu – ne više obrambeni nego dijaloški stav.



Pripremili:
Marko Medved i Danijel Delonga

živog organizma, koji zovemo Riječka nadbiskupija, a po njoj dio sveopće Crkve.

No katedrala je ne samo mjesto bogostovna okupljanja vjernika kršćana, ona je kao spomenik kulture ovoga grada otvorena kako zainteresiranim građanima tako i ostalima koji kao turisti posjećuju Rijeku. Iako sam istom počeo živjeti službu rektora katedrale, zamjećujem nova i meni osobno poticajna područja svećeničkog djelovanja.

■ **Općina Kostrena u prosincu vam je dodijelila nagradu za životno djelo. Dok Vam čestitamo, možemo Vas zamoliti da nam kažete koja iskustva nosite iz pastoralnoga rada u župi u Kostreni. Bila je to Vaša, kako ste rekli, prva i zadnja župa. Kako ste protumačili ovo priznanje svjetovnih vlasti, općinara, a time i građana mjesta u kojem ste 39 godina bili župnik? Kakva je bila suradnja sa širom zajednicom Općine Kostrena?**

Iskustva koja nosim iz pastoralnog rada u Kostreni mnogobrojna su i slojevita. Istom sada kad sam dospio na drugo radno mjesto, s prostornom distancom, kostrenska iskustva u svom srcu prebirem i vrijednosno pretresam. Taj je proces u tijeku.

Posebno duboko u srce urezali su mi se prvi dani i mjeseci nakon mog dolaska u Kostrenu. U jesen 1985. došao sam u župe svete Lucije i svete Barbare, gdje prije nikad bio nisam. To su mi bile prve župe. Kad sam na upravljanje preuzeo ove župe u Kostreni, istodobno sam imenovan predavačem na Teologiji u Rijeci, kamo sam svakodnevno putovao. U situaciji nepoznavanja ikoga u Kostreni, odmah od prve nedjelje počele su mi pomagati neke obitelji. U početku je bilo teško i bez tih ljudi, koji su u meni vjernički prepoznali svećenika kojega im Bog šalje, vrijeme prilagodbe i početka istinskog pastoralnog rada dodatno bi se oduljilo.

U nizu godina kasnije bilo je bezbroj upečatljivih i obogaćujućih iskustava i događaja iz života jedne i druge župe – mnoga hodočašća, svečane proslave zaštitnica župa, nedjeljna euharistijska okupljanja, mjesečne kateheze za odrasle, subotnje pripreme za nedjeljnu misu, molitvene zajednice „Zrno“ i „Vojska Bezgrješne“, župni vjeronauk za pojedine razrede osnovne škole tijekom tjedna, pokornička bogoslužja prije Božića i Uskrsa, pobožnost križnog puta u prirodi u Velikom tjednu, tjedne probe i nedjeljna liturgijska okupljanja župnog zbora, temeljite obnove jedne i druge

župne crkve, obnova orgulja i plovanije u Sv. Luciji.

■ **Svakodnevna predavanja na Teologiji u Rijeci od mene su iziskivala čitanja knjiga i pisanje. Pretresajući vlastiti život, pojavi se misao da sam ponekad previše govorio, a premalo slušao sugovornika, da sam svijetu ideja davao prednost pred konkretnim sadašnjim pitanjima.**

Suradnja župnih vijeća i župnika s Općinom bila je odlična jer ravnali smo se po načelu da demokratsko uređenje Općine nije posloženo po kršćanskoj mjeri nego tako da se u takvom uređenju kršćani moraju boriti za svoje vrednote i u mjestu življenja izboriti za sebe poželjan društveni status. Imali smo kvalitetne projekte za sakralne objekte. Takve je projekte gotovo uvijek Općina prihvatila i financirala, tako da je u odnosu na prijašnja vremena učinjeno mnogo u obnovi i održavanju svih sakralnih zdanja u jednoj i drugoj župi. No suradnja nije bila ograničena samo na obnovu crkvenih objekata nego se odvijala na području kulture, odgoja i obrazovanja te sporta.

Pri eventualnoj prosudbi nečije vjere u Boga valja biti oprezan. Ima ljudi koji se drže daleko od Crkve, možda nemaju ni krsni list, no slušaju svoju savjest, po njoj ravnaju svoj život i time pripadaju Božjem narodu.

Što se tiče dodijeljenog mi priznanja Općine Kostrena, ta je nagrada jedne sekularne institucije u meni pokrenula nutarnju snagu i neku meni do tada nepoznatu jakost, što me je jako iznenadilo. Ta pokrenuta nutarnja snaga i duševna jakost nose me i sad u novoj radnoj i životnoj sredini u Rijeci. Zahvalan sam onima koji su ideju priznanja pokrenuli i iza nje stali.

■ **U ozračju proslave 100 godina biskupije u Rijeci, kako biste ocrtali obličje vjernika katolika ovoga kraja, iz iskustva pastoralnog rada u Kostreni?**

Jedan realan profil vjernika katolika ovog kraja ne usuđujem se skicirati. Naime katolici ovoga podneblja proživljavaju društvene, kulturne i religijske fenomene tipične za sadašnju europsku civilizaciju. Jedni kršćansku vjeru prihvaćaju kao nasljeđe primljeno od roditelja, podržavano kao tradiciju koja nema nekog utjecaja na život dotičnih čuvara te tradicije. Drugi opet od učenja Crkve prihvaćaju ono što sami žele vjerovati i moralno prakticirati. Treći su oni koji

„nemaju vremena“, Boga smatraju drugotnom vrijednošću, koju se privremeno ili za stalno može ostaviti po strani radi hitnijih i važnijih stvari. Ima i onih koji su slobodno, svjesno prihvatili kršćansku vjeru, obnavljaju je i produbljuju te se trude živjeti vjeru u trojedinoga Boga.

No pri eventualnoj prosudbi nečije vjere u Boga valja biti oprezan. Apostolu Pavlu, koji odustaje u prenošenju vjere u nekom grčkom gradu jer smatra da tu nema zainteresiranih i otvorenih za evanđelje, Bog govori: „Ne boj se, ja imam mnogo naroda u ovome gradu.“ Naime u Kostreni, a slično će biti i drugdje, ima ljudi koji se drže daleko od Crkve, možda nemaju ni krsni list, no slušaju svoju savjest, po njoj ravnaju svoj život i time, na neki način, pripadaju Božjem narodu.

■ **Tri desetljeća bili ste profesor na Visokoj bogoslovnoj školi, odnosno Teologiji u Rijeci. Možete li objasniti čitateljima važnost teologije kao znanosti za poslanje Crkve? Pita li se teologe dovoljno i sudjeluju li u dovoljnoj mjeri u djelovanju Crkve?**

Više od tri desetljeća predavao sam u Rijeci na Teologiji. Tada je 40 % mog radnoga dana otpadalo na predavanja u Rijeci, a 60 % na pastoralni rad u kostrenskim župama.

Crkva je poslana novim naraštajima posredovati objavljenu božansku istinu govorom koji je tim naraštajima primjeren. Ovdje je zadatak teologije značajan, usluga što ih teolozi Crkvi pružaju nenadomjestiva. Kao služba riječi Božje teologija je ne samo znanstveno promišljanje sadržaja objave nego je takvo razrađivanje objave koje omogućava da riječ Božja u svakom vremenu bude razumljiva i svakome dohvatljiva. Dokumenti Svete Stolice potiču biskupe u biskupijama neka, prije nego što progovore svojom učiteljskom riječju o nekom pitanju ili problemu, pažljivo saslušaju teologe i druge stručnjake. Nije dovoljno samo ponavljati staru istinu u ondašnjoj formulaciji s ondašnjim naglascima.

Nadalje, teologija je kritika crkvene prakse. Teologija služi Crkvi u njezinu poslanju, putem odmjeravanja i ocjenjivanja prakse. Teologija ne može pobjeći od onoga što se događa u Crkvi i društvu, ne može se baviti samo visokim teoretskim promišljanjima odvojenim od konkretnog života Crkve. Teologija treba proučavati današnju praksu u Crkvi i podvrgavati je kritici i tako biti pomoć Crkvenom učiteljstvu i cjelokupnoj Crkvi. Teorija može ponekad izgledati životno prazna, praksa pak bez teorije lako postane slijepa.



■ Teološkog studija, nažalost, više nema u Rijeci. Osjeti li se taj nedostatak?

Organiziranog filozofsko-teološkog studija, koji je donedavno bio u Rijeci, više nema. Rijeka, sveučilišni grad, ostala je, ne svojim propustom, bez teološke visokoškolske ustanove, što je osiromašenje kako za Riječku metropoliju tako i za grad Rijeku, grad koji se ponosi svojim različitostima i inkluzivnošću. To osiromašenje doživljavaju ne samo kršćani ovoga grada nego i šire. U jednoj fazi rasprava o dvopredmetnom studiju i uključenju teologije u Riječko sveučilište i sâm sam sudjelovao. No do danas ne znam pravi razlog ili prepreku tom htjenju i naumu.

■ Predavali ste ekleziologiju u vremenu nakon Drugog vatikanskog sabora. Koje je promjene u shvaćanju Crkve i njezina poslanja tada donio Sabor? Što je Crkva?

Na Drugom vatikanskom koncilu središnja tema bila je Crkva. Na njemu je Crkva na nov način definirala svoj odnos prema svijetu – ne više obrambeni nego dijaloški stav. Crkva se pojavljuje kao dio sveobuhvatna otajstva – otajstva Boga. Crkva je od trinitarnog Boga okupljen narod Božji. Princip života ovoga naroda jest Krist. On, Krist, a ne Crkva, svjetlo je svih naroda. No princip života Crkve nije samo Krist nego i Duh Božji. On otvara pristup Crkvi kao otajstvu. Ovaj Koncil ističe dostojanstvo i vrijednost laika u Crkvi. Crkva je sakrament, znak i sredstvo sjedinjenja s Bogom i sredstvo jedinstva cijelog ljudskog roda.

■ Kakvu Crkvu želi papa Franjo?

Papa je na početku svog pontifikata u prvom velikom intervjuu izjavio da Crkvu vidi kao onu koja na bojnopolju povija rane i pomaže ljudima u nevolji. Po onome što je Papa kasnije govorio, pisao i kako je postupao, moglo bi se zaključiti da je Papina ekleziologija južnoamerička ekleziologija.

■ Podučavali ste i ispratili brojne generacije studenata. Što biste danas, kao svećenik i teolog, poručili mladima koji razmišljaju o svećeničkom pozivu? Zašto krenuti putem Krista?

Zašto krenuti putem Krista? Ja sam krenuo jer sam doživio da sam pozvan i odazvao sam se. Krist i danas zove. Zašto je onda tako malo svećeničkih kandidata? Uzroci su mnogi. Rekao bih da svi dolaze od ljudi, možda od samih pozvanih, njihove obiteljske sredine, možda župne zajednice, možda od sablazni spolnog zlostavljanja djece od strane nekih svećenika kod nas i širom svijeta.

Možda je tako velik manjak svećenika neki znak s neba Katoličkoj Crkvi Europe! Svećenički je poziv dar Božji, nije ljudsko djelo. Možemo za nj moliti i tamo gdje zapazimo da je netko u sebi čuo i doživio Kristov poziv, pomoći takvoj osobi da se ta biljčica zvanja sačuva, razvije i donosi plodove. Autentičan život, bilo obiteljski bilo svećenički, redovnički, najučinkovitija je potpora onima koji su zamijetili Kristov poziv i u dilemi su kako reagirati.

PREDSTAVLJEN KRIŽNI PUT "SUSRET"



Na Čistu srijedu, 5. ožujka, u katedrali sv. Vida predstavljen je Križni put "Susret" autorice Darie Ljevar. Događaj je organizirao Odsjek za pastoral osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju. Uz autoricu, o djelu su govorili član Odsjeka Budislav Vukas, rektor katedrale Ivan Stošić, koji je dao teološki osvrt na napisano djelo, i ilustratorica Lana Benzia.

Ovaj križni put molio se prošle godine na hodočašćima dekanata Riječke nadbiskupije u prvostolnici i u svom pozdravnom govoru Vukas je zahvalio svima na podršci Odsjeku osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju te njihovim obiteljima.

Misao vodilja Križnog puta Darie Ljevar sadržana je u riječi „susret“, rekao je Stošić. Riječ je najprije, kako piše autorica, o „zemaljskim susretima“ – o susretu sa samim sobom i s drugima. No „zemaljski su susreti oni koji me dovode do susreta s Tobom“ – stoji već u Uvodnoj molitvi. „Valja spomenuti da se autorica samo u Uvodnoj molitvi ova Križnog puta, molitvom izravno obraća Isusu. U svim tekstovima postaja, osim Uvodne molitve, autorica se molitvom ne obraća izravno Isusu Patniku nego čitatelja odnosno molitelja križnog puta ohrabruje i potiče da se moli Isusu – „reci Isusu što ti je na srcu i osluhni što će ti reći“. Ovaj Križni put netipičan je po formi i sadržaju, istaknuo je predstavljatelj pojašnjavajući da „klasični“ križni put čini razmatranje pojedine postaje i molitva upućena Isusu od strane pisca.

Stošić je posebno izdvojio dvanaestu postaju – o smrti kao predujetu za susret. Zaključno, čestitajući autorici, istaknuo je kako je za pisanje ovakvog križnog puta, pored sposobnosti uočavanja i artikuliranja onog što je bitno, potrebna odvažnost. Bog u kojega kao kršćani vjerujemo misterij je koji ljudskim razumom nikada nećemo obuhvatiti. Ako je tako, onda ne preostaje drugo doli uvijek iznova pokušavati približiti se tom otajstvu. Stoga ovaj tekst križnoga puta spada u takav dobar pokušaj približavanja, uvođenja u otajstvo, poručio je Stošić.

Autorica je zahvalila svima koji su joj pomogli ispisati ovu priču njezina života. Okupljenima je željela da im ova korizma bude najbolja i drugačija od svih dosadašnjih. Napomenula je kako je važno da molitva ovog Križnog puta svakome pomogne otkriti njegov vlastiti put kojim će ga Isus dovesti tamo gdje ga on želi. Na kraju je naglasila kako je važno da naša nada bude utemeljena u Isusu Kristu te da iz nje izrasta zahvalnost za sve životne situacije.

Tumačeći biblijski opis stvaranja, broj 6 označava nedovršenost, a broj 7 puninu i dovršenje, rekao je nadbiskup i u kontekstu obilježavanja Svjetskog dana bolesnika i svetkovine Gospe Lurdske dodao da nam to pomaže razumjeti zašto u ovome svijetu postoje bolesti, nesreće i boli. „No Bog to nije želio za nas i ne želi nam takav svijet“, rekao je nadbiskup.



Ne možemo samo „oprati ruke“

Crkva 11. veljače slavi Svjetski dan bolesnika i svetkovinu Gospe Lurdske. Tradicionalno, u kapucinskoj crkvi Gospe Lurdske služena je misa za bolesnike i medicinsko osoblje, koju je predvodio riječki nadbiskup Mate Uzinić. Pozdravnu riječ uputio je župnik i bolnički kapelan fra Eugen Pavlek, koji je tom prigodom izdvojio glavne naglaske iz poruke Svetoga Oca Franje za 33. Svjetski dan bolesnika: „Nada... ne poštiđuje“ (Rim 5,5) i jača nas u nevolji.”

Uz mnogobrojne vjernike na misi su sudjelovali ravnatelj KBC-a Rijeka Alen Ružić, glavna sestra Snježana Juričić, predsjednica riječkog ogranka Hrvatskog katoličkog društva medicinskih sestara i tehničara Nada Strčić i drugi uvaženi gosti. Kao i proteklih godina, vjernici su pod misom mogli pristupiti sakramentu bolesničkog pomazanja.

Nadbiskup je poruke svetkovine Gospe Lurdske i Svjetskog dana bolesnika uklopio u tumačenje liturgijskih čitanja toga dana. Govoreći o prvom čitanju (Post 1,20 – 2,4a), kazao je da tekst o stvaranju predstavlja teologiju, ne povijest, i da brojevi koji se ondje koriste imaju simboličko značenje te su povezani s izrazima koji se u tekstu koriste. Sedmi dan nema više stvaranja, ali se događa nešto što bismo mogli opisati kao superlativ: “i blagoslovi Bog sedmi dan i posveti ga”. Ovo je, teološkim rječnikom rečeno, superlativ, koji nosi važnu poruku – da je sve ono što je ‘dobro’ i što je ‘veoma dobro’ usmjereno prema

Bogu, prema sedmom danu i stanju u kojem se događa Božji blagoslov i posvećenje. Tek tu čovjek može doživjeti svoje ispunjenje, rekao je Uzinić.

Ovu istu poruku izražavaju i brojke, nastavio je te se zaustavio na brojevima 6 i 7. Broj 6 označava nedovršenost, a broj 7 puninu i dovršenje, rekao je nadbiskup i u kontekstu obilježavanja Svjetskog dana bolesnika i svetkovine Gospe Lurdske dodao da nam to pomaže razumjeti zašto u ovome svijetu postoje bolesti, nesreće i boli. Kada se još u taj svijet uključi grijeh, koji stiže u trenutku kada čovjek želi preuzeti na sebe Božju

način, povezati i jedni s drugima. U tom smislu i Gospa Lurdska, koja se u Lourdesu objavila kao Bezgrešno začecje, predstavlja sedmi dan.“ U tom i takvom svijetu boli i bolesti, mržnje i sebičnosti, svijetu u kojemu vlada grijeh sa svojim interesima, ona živi dovršenost sedmoga dana i zato u njoj može biti početak novog stvaranja, početak novog dana koji će se dogoditi u Isusu Kristu, pojasnio je Uzinić.

Osvrnuo se na evanđeoski ulomak (Mk 7,1-13) rekavši da nam pokazuje problematiku našeg šestog dana i daje upute kakav bi trebao biti sedmi dan.

Ono što Isus poručuje jest da ne možemo reći da nas se ne tiče bolesnik za kojega se nitko ne brine, starac i starica o kojima nitko ne vodi brigu. Ne možemo reći da nas se ne tiču beskućnici i migranti ili strani radnici prema kojima se često ne ponašamo na pravi način. Ne možemo reći da nas se ne tiče ono što se događa u Ukrajini ili na Bliskom istoku. Tiče nas se. Ne možemo oprati ruke i to je ono što nam Isus želi reći ovim ulomkom.

ulogu i Bog mu više nije potreban jer je on sam sebi bog, kad se takva situacija dogodi, tada imamo svijet kakav jest, sa svim poteškoćama, problemima i patnjama koje su svojstvene svijetu i ljudskim životima. „No Bog to nije želio za nas i ne želi nam takav svijet. Zato se dogodio sedmi dan – subota u židovstvu, nedjelja u kršćanstvu. To je dan koji bismo trebali posvetiti Gospodinu, svom odnosu s njim, dan kada bismo se trebali povezati s njim kako bismo se mogli, na njegov

Riječ je o pranju ruku, no ovdje se ne radi isključivo o higijenskoj praksi, nego o teološkom govoru koji možemo razumjeti ako promotrimo drugi dio ulomka gdje je riječ o praksi da se zbog nekog religioznog čina zanemari Božja zapovijed o brizi za roditelje. Kada to stavimo u taj kontekst, tada to pranje ruku znači ‘Pilatovsko pranje ruku’, kazao je propovjednik. “Kada to stavimo u kontekst bolesti i bolesnika, možemo ‘oprati ruke’ i reći da nas se ne tiče ono što se

događa u ovome svijetu i vremenu. Ali ono što Isus poručuje jest da ne možemo reći da nas se ne tiče bolesnik za kojega se nitko ne brine, starac i starica o kojima nitko ne vodi brigu. Ne možemo reći da nas se ne tiču beskućnici i migranti ili strani radnici prema kojima se često ne ponašamo na pravi način. Ne možemo reći da nas se ne tiče ono što se događa u Ukrajini ili na Bliskom istoku. Tiče nas se. Ne možemo oprati ruke i to je ono što nam Isus želi reći ovim ulomkom. Nije to pitanje fizičkog pranja ruku, kao što nije ni pitanje izvanjske čistoće, nego je to pitanje čistoće srca, pitanje je naših duša. Zato Gospa Lurdska često u razgovorima s Bernardicom poziva na molitvu za obraćenje grešnika. Ona, bezgrešno začeta, želi ući u naš šesti dan kako bi nam pokazala put prema sedmom danu.”

Nadbiskup se osvrnuo i na Papinu poruku za Svjetski dan bolesnika izdvoivši misli Svetoga Oca koje nam mogu pomoći da i u situaciji bolesti i bolesnika vidimo elemente tog sedmog dana i da prepoznamo bolest, vlastitu, kao i naših bližnjih, kao priliku da nam se dogodi taj sedmi dan. Izdvojio je tri elementa koja Papa navodi. Prvi vid Božje blizine koju možemo doživjeti u bolesti jest susret. Bolest je prilika za susret s Bogom. Pokazuje nam koliko smo maleni i slabi, da smo šesti dan, i usmjerava nas prema sedmom danu i susretu s Bogom. Drugi vid jest dar – Papa govori o daru nade. U bolesti se shvaća koliko nada dolazi od Gospodina. Događa nam se pročišćenje srca i duše. Kao treće naveo je dijeljenje – javlja se potreba dijeljenja. Zbog toga su nastale bolnice, skrb o oboljelima, potreba da se dijeli s njima, ali i bolesnici dijele i obogaćuju nas svojim pristupom bolešću. Koliko se milosti može dobiti i dobiva iz tog davanja i istovremena primanja na koje nas bolest potiče. To je prilika da iz šestog dana, kojemu pripada bolest, uđemo u sedmi dan, a Blažena Djevica Marija, koja je žena šestog dana, ali i koja je već među nama živjela puninu sedmog dana, najbolji je primjer kako povezati te dvije stvari i zato je „Zdravlje Bolesnih“, i zato nas zagovara i potiče da budemo povezani s Bogom kako bismo na Božji način mogli biti povezani s drugima i biti jedni za druge, zaključio je nadbiskup.

Iz poruke pape Franje za XXXIII. Svjetski dan bolesnika

NADA... NE POSTIĐUJE I JAČA NAS U NEVOLJI



Slavimo XXXIII. Svjetski dan bolesnika u Jubilejskoj 2025. godini, u kojoj nas Crkva poziva da postanemo "hodočasnici nade". U tome nas prati Božja riječ koja nam preko sv. Paula daje poruku velikog ohrabrenja: "Nada... ne postiđuje" (Rim 5, 5) već, štoviše, krijepi nas i jača u nevolji.

Utješne su to riječi, ali one mogu pobuditi i neka pitanja, osobito kod onih koji pate. Na primjer: kako ostati jaki kad nas snađu ozbiljne, iscrpljujuće bolesti koje zahtijevaju skupo liječenje koje si možda ne možemo priuštiti? Kako biti jak kad, osim vlastite patnje, gledamo i patnju naših najdražih koji se, iako su uz nas, osjećaju nemoćnim da nam pomognu? U svim tim okolnostima osjećamo potrebu za potporom većom od nas samih: trebamo Božju pomoć, njegovu milost, njegovu providnost, onu jakost koja je dar njegova Duha (usp. Katekizam Katoličke Crkve, br. 1808).

Zadržimo se, dakle, nakratko u razmišljanju o Božjoj prisutnosti u blizini onih koji pate, osobito pod tri vida koji je karakteriziraju: susret, dar i dijeljenje.

.....

Bolest, dakle, postaje prilika za susret koji nas mijenja, postaje prilika za otkrivanje čvrste stijene za koju se možemo držati usred oluja života: iskustvo je to koje nas, pa i po cijenu velikog odricanja, čini sve jačima jer smo svjesniji da nismo sami. Zato se kaže da patnja uvijek nosi sa sobom otajstvo spasenja, jer nam daje iskusiti blizinu i stvarnost Božje utješne prisutnosti, sve do »spoznanja punine evanđelja sa svim njegovim obećanjima i njegovim životom« (sv. Ivan Pavao II., Govor mladima, New Orleans, 12. rujna 1987.).

.....

Doista, samo u Kristovu uskrsnuću naš vlastiti život i određenje nalaze svoje mjesto unutar beskrajnog obzora vječnosti. Samo u Isusovu vazmenom otajstvu postizemo sigurnost da »ni smrt ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile, ni dubina ni visina, ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje« (Rim 8, 38-39). A iz te velike nade kao iz nekog izvora izbijaju sve druge zrake svjetla koje nam pomažu naduladati kušnje i prepreke na koje nailazimo na svom životnom putu (usp. Benedikt XVI., Enciklika Spe salvi, 27,31).

.....

I dolazimo tako do trećeg vida, a to je dijeljenje. Mjesta patnje često su mjesta dijeljenja i uzajamna obogaćivanja. Koliko često uz bolesničku postelju čovjek nauči nadati se! Koliko često, svojom blizinom onima koji pate, naučimo vjerovati! Koliko često, prigrinjući se nad one koji su u potrebi, otkrivamo ljubav! Postajemo svjesni da smo "anđeli" nade i glasnici Božji jedni za druge, svi zajedno: bolesnici, liječnici, medicinske sestre i tehničari, članovi obitelji, prijatelji, svećenici, redovnici i redovnice, bez obzira na to gdje se nalazili: u obiteljima, u ambulantom, staračkim domovima, bolnicama ili klinikama.

I važno je znati dokučiti ljepotu i važnost tih milosnih susreta i naučiti ih upisivati u svoju dušu da ih se ne zaboravi: čuvati u srcu ljubazan osmijeh zdravstvenog djelatnika, zahvalan i povjerljiv pogled bolesnika, brižno i suosjećajno lice liječnika ili volontera, lice puno očekivanja i zebnje supružnika, djeteta, unuka ili dragog prijatelja. Sve su to zrake svjetla koje treba cijiniti i koje, čak i u tami kušnje, ne samo da daju snagu, nego uče istinskoj ljepoti života, u ljubavi i blizini (usp. Lk 10, 25-37).

Dragi bolesnici, draga braćo i sestre koji se skrbite za one koji pate, vi u ovom Jubileju imate posebno važnu ulogu. Vaš je zajednički hod, naime, znak za sve, »hvalospjev ljudskom dostojanstvu, pjesma nade« (bula Spes non confundit, 11), koja se razliježe mnogo dalje od soba i kreveta ustanova za skrb u kojima se nalazite, potičući i ohrabrujući u ljubavi »zdušnu suradnju cijeloga društva« (isto), u skladu koji je ponekad teško postići, ali koji je upravo zato ugodan i moćan, kadar donijeti svjetlo i toplinu tamo gdje su najpotrebniji.

Susreti: Katja Bakić, studentica i salezijanska animatorica

S Gospodinom je sve lako i lijepo

Katja studira u Irskoj i tamo je našla svoje mjesto u Crkvi, među svojim istomišljenicima. Tu je, kaže, sigurna, tu je Bog i tu je kao i doma.

Piše: Gordana Fumić

Odmah nakon Božića dobila sam telefonski poziv koji me je veoma iznenadio. Nazvala me kolegica s kojom sam radila u Riječkoj bolnici prije sedamnaest godina. Trebalo joj je vremena da me pronađe. Pomogli su joj njezini najmlađi, koji su me pronašli preko društvene mreže Facebook. Zamolila me da za Zvona napišem priču o jednoj njezinoj unuci koja svim srcem živi svoju vjeru, a na koju je ona, nona Milena, jako ponosna.

Odmah nakon blagdana Bogojavljenja našla sam se s njezinom unukom Katjom i tetom, koja ju je dovezla pred trsatsko svetište, te smo u obližnjem kafiću, uz kavu i toplu čokoladu, razgovarale. Bila sam iznenađena i zadivljena razmišljanjem ove mlade djevojke Katje Bakić. Studentica je 3. godine studija engleskog jezika i lingvistike u Limericku u Irskoj. Kada je kod kuće, živi s mamom, tatom i bratom u Rubešima: „Htjela sam studirati u Engleskoj, ali kada je Engleska izišla iz Europske unije, to je bilo teže ostvariti pa sam odlučila otići u Irsku i nije mi žal jer učim ono što volim. Moja je nona htjela da vam pričam o sebi jer dosta sam angažirana u Crkvi i ovdje kada dođem doma, ali i vani. Još u osnovnoj školi, onako od dosade i znatiželje, priključila sam se salezijanskoj zajednici u crkvi Marije Pomoćnice na Podmurvicama.

Jako mi se sviđela salezijanska duhovnost. Nije to da samo klečimo i molimo. S djecom i mladima se radi, s njima se živi u malim stvarima, u igri, katehezama, druženjima, putem salezijanske karizme uče o Bogu. Kada sam bila u srednjoj školi, na jednom ljetnom oratoriju krenula sam u formaciju

za animatoricu. I kadgod dođem, tu sam i pomažem. Na ljetnim oratorijima zna biti i po 400 djece, a nas je animatora četrdesetak. Zahvalna sam ocima salezijancima koji su sada u župi, a djeluju i u Salezijanskoj gimnaziji: don Mihovil Kurkut voditelj je oratorija, don Danijel Dragičević ravnatelj je zajednice i škole,



Salezijanski animatori zabavom, igrama, molitvom evangeliziraju mlade, organiziraju kateheze u ljetnim i zimskim oratorijima. Tako mladi služe mladima pod nadzorom i vodstvom salezijanaca.

don Josip Tafra profesor i župnik, don Vinko Rogolo župni vikar i profesor u gimnaziji. Salezijanska je duhovnost don Boscova duhovnost kao putokaz ljubavi koju je darivao mladima u njihovu rastu i razvoju, u svim životnim poteškoćama u kojima se mladi nađu ili mogu naći. I to je mene oduševilo, tu sam ja našla svoj smisao, odgovor na mnoga pitanja.

Bog je prisutan u našem životu stalno, u svim trenucima, i u igri i učenju. Tu raste naše prijateljstvo s Bogom, rastemo i upoznajemo se mi međusobno. Salezijanski animatori zabavom, igrama, molitvom evangeliziraju mlade, organi-

ziraju kateheze u ljetnim i zimskim oratorijima. Tako mladi služe mladima pod nadzorom i vodstvom salezijanaca.“ – rekla je Katja koja je i u Irskoj našla svoje mjesto u Crkvi, među svojim istomišljenicima. Tu je, kaže, sigurna, tu je Bog i tu je kao i doma.

Kod časnih sestara dominikanki sv. Cecilije u Limericku uključila se u rad s djecom prakticiranjem kateheze prema pedagogiji Montessori: „Radim s djecom starosti od dvije do pet godina. Učimo ih da razvijaju fine motoričke sposobnosti, a i kateheze su smirene. Priča se polako i dosta usporeno. Jedan kateheta radi s dvoje djece. Polako se djeci objašnjava vjera uz biblijske priče. Zatim rade nešto polako i precizno, npr. pincetom premještaju sitnice. Tako ostanu u miru te im ono što su naučili iz biblijske priče, duže ostane u mislima. Ne ide se odmah u bučnu igru.”

Katja je trenutno na razmjeni studenata u Palermu. I tu ide redovito na mise. Boravak u Italiji iskoristila je da posjeti Rim i Vatikan i ode na audijenciju sa Svetim Ocem papom Franjom, što joj je bila velika želja: „To je neopisiv osjećaj. Audijencija traje dva sata. Papa je jako zanimljiv i dinamičan. Njegov govor prevodi se na sve jezike i sve uvijek pozdravi. Sa Salezijanskom provincijom bila sam prošle godine u Portugalu u Lisabonu na Svjetskom danu mladih. To su bili trenutci nezaboravna iskustva, druženja i molitve.”

U Palermu je smještena kod časnih sestara sv. Ane. Uz svoje studentske obveze, učenje, druženja i kateheze, voli izrađivati krunice od raznih materijala pa i to iskoristi u svom radu s djecom.

Upitala sam je bi li htjela nešto poručiti mladima. Rekla je: „Krenula sam kod salezijanaca zbog društva, a sada vidim da je sve to Bog vodio i koliko mi je lijepo u Crkvi, među vjernicima i u Irskoj i sada u Portugalu i

kada sam bila u Španjolskoj na razmjeni studenata. U svakoj crkvi nađem prijatelje, u svakoj crkvi sam doma jer je tu moj Gospodin, on je uvijek sa mnom i nikada nisam sama.”

Nona Milena, koja cijeli život istinski živi svoju vjeru, koja u župnom zboru u Brgudu pjeva preko 70 godina, zaista može biti ponosna na svoju unuku Katju, a meni je drago da sam zapisala ovo svjedočanstvo jedne mlade, samostalne i lijepe djevojke koja živi daleko od kuće i kaže da nigdje nije sama jer ima Gospodina i uz njega svugdje nađe svoj dom, braću i sestre.

PROSLAVA 100. OBLJETNICE RIJEKE KAO SJEDIŠTA BISKUPIJE

Nadbiskup Uzinić najavio je obilježavanje 100. godišnjice Riječke nadbiskupije.

- Središnja proslava bit će 14. lipnja, uoči svetkovine sv. Vida, zaštitnika Riječke nadbiskupije i grada.
- Na dan osnutka Riječke biskupije 25. travnja bit će održana svečana akademija u HNK-u „Ivana pl. Zajca“.

SVEĆENIČKA SKUPŠTINA

Molitvom srednjeg časa započela je 24. veljače Svećenička skupština Riječke nadbiskupije u Domu pastoralnih susreta „Domus Laureana“ u Lovranu. Pozdravnu riječ uputio je riječki nadbiskup Mate Uzinić i u njoj ohrabrio svećenike te ih potaknuo na cjeloživotno učenje. Izdvojivši pojedine elemente molitve, poručio im je da budu podrška jedni drugima te složni nasljedujući Isusove riječi koje je rekao apostolima. Biti složni znači uvažavati se i poštivati, biti milosrdni jedni prema drugima, kazao je nadbiskup. Uz ovo, Uzinić je predvodio molitvu za zdravlje pape Franje, kao i za mir u svijetu, a posebno u Ukrajini, koja je toga dana obilježila tri godine od ruske invazije.

Uradnom dijelu susreta voditeljica Nadbiskupova ureda, koja iza sebe ima višegodišnje iskustvo rada kao voditeljica Odjela za podršku žrtvama i svjedocima pri Županijskom sudu u Rijeci, Mladena Tadej Faltin predstavila je rezultate online ankete o kompetentnosti svećenika u odnosu na slučajevne obiteljskog nasilja nad ženama. Riječka nadbiskupija sudjelovala je u istraživanju koje je organizirala udruga „U dobroj vjeri“ i to je prvo takvo istraživanje u Hrvatskoj.

U izlaganju, koje je izazvalo komentare i pitanja svećenika, poslužila se citatom Branke Žigante, umirovljene sutkinje Visokog prekršajnog suda: „Batina je izašla iz raja! – jer tamo joj nije mjesto.“ Navedeno je istraživanje imalo za cilj utvrditi u kojoj mjeri svećenici prepoznaju nasilje nad ženama u bračnim i partnerskim odnosima te jesu li pripremljeni za reagiranje pri spoznaji. U studioznu presjeku kazala je kako svećenici razumiju problematiku, a uloga bi trebala biti veća. Problem je, nastavila je M. Tadej Faltin, da saznanje o nasilju u odnosu često ostaje na unutarsakramentalnom području koje je vezano ispovjednom tajnom te je otvoreno pitanje može li se učiniti više osim dati savjete.



O tome se govorilo i u prostoru za komentare i pitanja, kao i o tome da nisu obuhvaćene ostale ranjive skupine na koje se odnosi nasilje u obitelji kao i nasilje nad muškarcima. U raspravi je još istaknuta nužnost promicanja nenasilna rješavanja sukoba među djecom i mladima, kao i odgoj za ljepotu života u braku i odgoju djece.

U prvom dijelu susreta kancelar Riječke nadbiskupije Goran Žan Lebović Casalonga održao je predavanje o temi „Riznica milosrđa: O oprostima u Jubilejskoj godini“. Istaknuo je svećenicima važnost podjeljivanja oprosta na smrtnom času te da Crkva traži kontinuirano poučavanje o važnosti takvog oprosta.

Posljednji dio Svećeničke skupštine bio je posvećen ostalim pastoralnim naptucima i temama. Najavljena su korizmena hodočašća u katedralu sv. Vida, koja na osobit način predstavljaju zajedništvo mjesne Crkve. Župnik Mrkoplja Ante Zovko predstavio je knjigu o ubijenom mrkopaljskom kapelanu i upravitelju župa Ravna Gora i Vrbovsko Sjepanu Horžiću. Generalni vikar Riječke nadbiskupije Mario Tomljanović čestitao je vološčanskom župniku Marijanu Žderiću na osvojenom trećem mjestu na nedavno održanom Europskom prvenstvu za svećenike u malom nogometu, koje se održavalo u mađarskom gradu Kisvardu.

Teološka tribina

RIZNICA MILOSRĐA: O OPROSTIMA U JUBILEJSKOJ GODINI

U Velikoj dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Rijeci u četvrtak 26. veljače, u organizaciji Metropolitanskog pastoralnog instituta, održana je teološka tribina o temi „Riznica milosrđa: O oprostima u Jubilejskoj godini“. O temi je govorio kancelar Riječke nadbiskupije i župnik Šmrike i Križišća Goran Žan Lebović Casalonga.

Vremenite kazne, uvjeti za djelomični i potpuni oprost, „nakane Svetog Oca“ te posebnosti poput onih na koji način osobe koje ne mogu hodočastiti u oprosne crkve mogu zadobiti potpuni oprost bile su teme o kojima je izlagao predavač. Okupljenima je pojasnio što Katekizam Katoličke Crkve kaže o grijehu i oprostima te o vremenitim kaznama, ali i iz Bule proglašenja Redovnog jubileja godine 2025. „Spes non confudit“ izdvojio da grijeh na čovjeka ostavlja trag, ima posljedice koje nisu samo vanjske, u smislu počinjenja zla, nego i unutarnje, u smislu da „svaki grijeh, pa i laki, povlači sa sobom nezdravu privrženost uz stvorenja, koju treba čistiti bilo na ovoj zemlji, bilo poslije smrti u stanju zvanom čistilište“. U našem slabom i zlu sklonom čovječstvu ostaju posljedice grijeha, rekao je predavač.

Govorio je i o četiri opće povlastice kojima je vjernik pozvan svoja djela, od kojih je satkan njegov život, prožeti kr-

šćanskim duhom te u redovnim poslovima nastojati oko savršenstva ljubavi. U tom smislu iz Priručnika o oprostima kao prvi naveo je da se djelomičan oprost dodjeljuje vjerniku „koji u izvršavanju svojih dužnosti i u podnošenju životnih poteškoća, s poniznim pouzdanjem uzdiže dušu k Bogu. S obzirom na ljudsku slabost, takva djela nisu česta.“ Kao drugu povlasticu naveo je da se vjernike potiče na češće izvršavanje djela ljubavi i milosrđa, a kao treću povlasticu da se djelomični oprost dodjeljuje vjerniku koji si u duhu pokore i uz osobnu žrtvu uskrati nešto dopušteno. Kao četvrtu povlasticu naveo da se podjeljuje djelomični oprost onom vjerniku koji u posebnim prilikama svakodnevnog života pruža otvoreno svjedočanstvo vjere.

Uz ove, naveo je i pojedine posebne povlastice te pojasnio uvjete za stjecanje potpunog i djelomičnog oprosta. „Za stjecanje potpunog oprosta traži se izvršenje djela, ispunjenje triju uvjeta i potpuna raspoloživost duše, koja isključuje bilo kakvu privrženost grijehu. Što se tiče djelomičnog oprosta, traži se izvršenje djela i barem pokajanje u srcu.“ Tribinu je moderirala predstojnica Metropolitanskog pastoralnog instituta Natalija Bogović.

Sakramenti željom

Bog je u svome djelovanju vezan za sakramente, ali nije vezan sakramentima. Slobodan je davati milost i izvan sakramenata, čak i onima koji nisu kršćani.



Piše: Goran Žan
Lebović Casalunga



Čudesna pričest sv. Katarine Sijenske, nepoznati poljski slikar, Krakov, XVI. stoljeće

U sklopu vjeronauka učili smo da su sakramenti vidljivi znakovi nevidljive Božje milosti koje je Krist ustanovio i povjerio svojoj Crkvi. Ima ih sedam: krštenje, ispovijed, pričest (euharistija), krizma (potvrda), bolesničko pomazanje, svećenički red, ženidba. U ovom tekstu zadržat ćemo se na razmatranju stvarnosti da je Bog u svome djelovanju vezan za sakramente, ali nije vezan sakramentima. To znači da, kad god se sakrament dostojno slavi prema obredu Crkve, Bog daje sakramentalnu milost svaki put jer se on vezao savezom sa svojim narodom,

nisu bili kršteni, a da za to nisu sami krivi, i ipak možemo imati nadu u njihovo spasenje. Krist je umro za sve. Međutim, iako nisu kršteni vodom (ili po obredu Katoličke Crkve), te osobe mogu biti spašene. Kako? Ono što je važno jest da osoba primi učinak krštenja koji je nužan za spasenje.

Krštenje oprašta istočni grijeh (i sve druge grijeha kod odraslih) te ponovo uspostavlja Božji život, posvetnu milost, u duši. Taj učinak može se primiti i krštenjem željom. To znači da, sve dok je osoba otvorena Božjoj milosti, Bog će joj tu milost dati, čak i ako nije fizički krštena.

PRIČEST ŽELJOM

Ne zaboravimo da Bog može dati milost kako god želi. Uostalom, milost je od početka njegov besplatan dar! U Katoličkoj Crkvi postoji tradicija primanja duhovne pričesti koju su primali mnogi svetcu. Uzmimo, primjerice, formulu za duhovnu pričest sv. Josemarije Escriva koju je naučio iz starih katekizama i često preporučivao: *Želim Te primiti, Gospodine, onom čistoćom, poniznošću i predanošću kojom Te je primila Tvoja presveta Majka, duhom i žarom svetaca.*

Duhovna pričest uključuje izražavanje svoje želje za svetom pričesti Bogu. Vjerujemo da nam Bog, kada ovu molitvu izgovaramo u dobroj vjeri, daje milosti koje bismo inače primili sakramentalnim primanjem euharistije. To nam svjedoči i duhovno iskustvo sv. Katarine Sijenske. Isus je osobno, govoreći svetoj Katarini Sijenskoj, rekao da njezine sakramentalne pričesti stavlja u zlatni kalež, a njezine duhovne pričesti u srebrni kalež. *Oba kaleža su mi vrlo ugodna*, rekao je naš Gospodin.

Možemo vjerovati da će Bog uvijek uslišiti ovu molitvu jer nas ljubi! Ovaj čin duhovne pričesti možemo učiniti u bilo kojem trenutku i bilo kada, osobito kada ne možemo ići na svetu misu.

Sve dok je osoba otvorena Božjoj milosti, Bog će joj tu milost dati. Ono što je realna poteškoća kod sakramenata željom jest da samo Bog zna stanje srca i duše te osobe. Budući da se Bog nije vezao na vidljiv način kao kod primanja sakramenata koji su vidljivi znakovi nevidljive Božje milosti, ne možemo imati izvanjsku sigurnost da je milost ili učinak sakramenta postignut. Zato to nije ni redovit ni siguran put spasenja.

savezom koji je zapečaćen njegovom krvlju. Međutim Bog je slobodan davati milost i izvan sakramenata, čak i onima koji nisu kršćani.

KRŠTENJE ŽELJOM

Mogli bismo se onda pitati je li krštenje nužno za odlazak u nebo? Strogo govoreći, odgovor je „ne“. Ma kako, nije li to protivno samim Isusovim riječima: „Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se, a tko ne uzvjeruje, osudit će se.“ (Mt 16,16).

Kako bismo to razumjeli, napravimo sljedeću distinkciju: na svijetu postoje milijarde ljudi koji nikada

POMIRENJE ILI POKORA ŽELJOM

Još jedan „sakrament želje“ koji je korisno poznavati jest sakrament pomirenja ili pokore, popularno nazivan ispovijed. U Crkvi je jedini redoviti način oprostjenja teških grijeha sakramentalna ispovijed. Međutim, od najveće je važnosti da se, ako slučajno počinimo teški grijeh, odmah obratimo Bogu u molitvi, izražavajući svoju ljubav prema njemu i žaljenje zbog grijeha. Ovo se naziva čin 'savršenog' pokajanja.

To ne znači da smo mi savršeni nego da žalimo za svoje grijeha zbog toga što vrijeđaju Boga i njegovu ljubav prema nama. Ova praksa činjenja čina savršena pokajanja može nam donijeti velik mir i pomoći nam da ne padnemo u očaj kada sagriješimo.

Savršeno pokajanje, zajedno sa željom za primanjem sakramenta pomirenja (ispovijedi), odmah vraća grešnika u stanje milosti. To je sigurno nauč skolastičkih teologa (Petar Lombardski, sv. Toma Akvinski, sv. Bonaventura). Ovu su doktrinu izveli iz Svetog pisma. Sveto pismo jasno pripisuje ljubavi kao takvoj, ali i ljubavi prema Bogu moć oprostjenja grijeha: *Onaj koji mene ljubi, njega će ljubiti moj Otac i k Njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti.* (Iv 14,21); *Mnogi su joj grijesi oprošteni jer je mnogo ljubila.* (Lk 7,47).

Budući da čin savršenog pokajanja nužno uključuje tu istu ljubav prema Bogu, teolozi su savršenom pokajanju pripisali ono što Sveto pismo uči o ljubavi (caritas). Stoga onaj tko je pao u teški grijeh mora ili učiniti čin savršenog pokajanja s namjerom odlaska na ispovijed prvom prilikom ili nadopuniti nesavršeno pokajanje primanjem sakramenta pomirenja.

Ova obveza postaje hitna pod prijetnjom grijeha u slučaju smrtne opasnosti. U smrtnoj opasnosti, ako svećenik nije dostupan za podjelu sakramenta, grešnik mora nastojati pobuditi i izmoliti čin savršenog pokajanja. Petar Lombardski čak sugerira da osoba može i treba očitovati grijeha i drugoj osobi, koja nije svećenik, kao vanjski izraz čina savršene skrušenosti. Obveza savršenog pokajanja također postaje hitna kad god netko mora izvršiti neki čin za koji je potrebno stanje milosti, a sakrament pokore mu nije dostupan.

Bog je toliko pun ljubavi i, kao naš Otac na nebu, daje nam sve što trebamo. Kad čeznemo za njegovom milošću, on je uvijek spreman odgovoriti na tu želju našeg srca!

Ključan pojam i program dvanaestogodišnjeg pontifikata pape Franje nalazi se u Drugom vatikanskom saboru i provođenju njegovih zaključaka.



Piše:
Anđela Jeličić Krajcar



12 godina pontifikata

Kada je 2013. izabran za papu, Jorge Maria Bergoglio ozbiljno je shvatio sugestiju jednog od kardinala, koji mu je rekao: „Nemoj zaboraviti siromahe.“ Tada je, prema vlastitom svjedočanstvu, Bergoglio odlučio za svoje papinsko ime uzeti ime Asiškoga siromaha – Franjo. Siromasi i marginalizirani tijekom ovih dvanaest godina doista će biti u središtu njegova navještaja.

Ali ključan pojam i program dvanaestogodišnjeg pontifikata pape Franje nalazi se u Drugom vatikanskom saboru i provođenju njegovih zaključaka. To uključuje razumijevanje znakova vremena, potreba i problema suvremena čovjeka i svijeta, na koje je Crkva pozvana odgovoriti uvijek aktualnim navještajem evanđelja, u vjernosti izvorima. Tako je Franjin pontifikat obilježen nastojanjem i željom da se u Crkvu povrati sinodalnost, veći osjećaj zajedništva, suodgovornosti, te suradnja laika i klera.

U proteklih dvanaest godina napravilo se puno na rješavanju krize zlostavljanja u Crkvi – papa Franjo je inzistirao na tome da se žrtvu postavi u središte te da obnova narušena povjerenja krene upravo od liječenja rana žrtava zlostavljanja. „Kultura zataškavanja“ bačena je u ropotarnicu povijesti, a prihvaćen je imperativ transparentnosti i odgovornosti.

Papa Franjo je reformirao financije vatikanskih i crkvenih institucija, nastavljajući reformski put koji je započeo Benedikt XVI. – uveo je veću profesionalizaciju institucija i uspostavio suradnju s međunarodnim tijelima u borbi protiv pranja novca. Zbog skandala s nekretninama za Franjina pontifikata dovršen je i prvi veliki proces, u kojem je jedan od optuženika bio i kardinal Becciu, bivši zamjenik državnog tajnika Svete Stolice.

Papa Franjo posljednjih je godina sustavno reformirao Rimsku kuriju, zapečativši proces dokumentom „Praedicate Evangelium“, koji i samim naslovom poručuje da Rimski kurija nije dvor za karijere i promocije već tijelo u službi cijele Crkve i navještaja evanđelja. Reformirao je i Vatikanski kazneni zakon, a u Katekizam Katoličke Crkve unio notu o potpunoj neprihvatljivosti

smrtno kazne. U protekle tri godine proveo je i Sinodu o sinodalnosti kako bi promijenio način komunikacije unutar Crkve, kao i način sazrijevanja odluka – u želji da u život Crkve uključi sve vjernike. U središtu je teologije pape Franje Božji narod ili, njegovim riječima: „sveti Božji narod“, s istančanim osjećajem za istinu vjere, *sensus fidei*.

Enciklikom „Laudato si“ papa Franjo je progovorio o moralnoj i duhovnoj dužnosti očuvanja okoliša, tražeći saveznike u svim ljudima dobre volje, a enciklikom „Fratelli tutti“ ponovio je poziv evanđelja na sveopće bratstvo: pozvao je sve kršćane, ali i sve druge ljude da gaje bratstvo sa svima jer „ili ćemo biti braća ili nas neće biti“ – poručio je papa Franjo. Posljednja enciklika „Dilexit nos“ objavljena je u listopadu 2024. godine i posvećena je Srcu Isusovu i Božjoj ljubavi.

Papa Franjo je intenzivirao unutarkršćanski dijalog, posebno s pravoslavicima, anglikancima, poduzimajući i zajedničke mirovne inicijative, poput zalaganja za mir u Južnom Sudanu. Odnos s muslimanima podignuo je na višu razinu potpisivanjem zajedničkog Dokumenta o ljudskom bratstvu u Abu Dhabiju te posjećujući Irak, Egipat, Indoneziju i druge većinski muslimanske zemlje.

Od početka ruske agresije na Ukrajinu u svakom javnom nastupu apelira za mir, kao i za mir na Bliskom istoku, u Palestini, Izraelu, Južnom Sudanu i drugim zemljama pogođenima ratom. Od početka razorne ratne krize u Palestini i Izraelu svakodnevno telefonski komunicira sa Župom Svete obitelji u razorenoj Gazi.

Tijekom dvanaest godina pontifikata pape Franje kristalizirani su prioriteti evanđelja: zalaganje za siromašne, marginalizirane i očajne migrante koji stradavaju diljem svijeta, a posebno na Sredozemlju. Prvo od ukupno 47 apostolskih putovanja pape Franje bilo je na otok Lampedusu, gdje je iskazao počast stradalim migrantima. A u ovogodišnjoj korizmenoj poruci poziva sve vjernike da se užive u situaciju migranata i hodočasnika i iz njihove pozicije promatraju svoj životni put prema vječnom Ocu.

Od početka pontifikata svaki javni nastup papa Franjo završava molbom „molite za mene“, a u tekstu Angelusa, koji je početkom ožujka poslao iz bolnice Gemelli, zahvaljuje svima za iskazanu bliskost i molitve. U istoj poruci papa Franjo otkriva da svoju bolest doživljava kao „bлагослов“ jer u tim trenucima „učimo kako se više pouzdati u Gospodina“. Ujedno Papa izriče i zahvalnost jer „u tijelu i duhu“ dijeli stanje mnogih bolesnika i patnika. Povjerivši sve Majci Mariji, svoju zahvalu papa Franjo završava jednom jednostavnom riječju: „arrivederci“ — dovidenja. I u toj maloj riječi snažno odzvanja velika, evandeoska nada koju naviješta kao Petrov nasljednik i Kristov namjesnik na zemlji.



Hospicij je ustanova u kojoj ljudi ne umiru, nego žive dostojanstveno do posljednjih trenutaka ovozemaljskog života. Važno je ljudima koji ovamo dolaze, kao i njihovim obiteljima, pomoći kako bi mogli dostojanstveno živjeti svoje posljednje trenutke. Ovo je mjesto ljubavi, a ne smrti. Ovo je mjesto života, pravog života, jer gdje je ljubav, tu je i pravi život, rekao je nadbiskup Mate Uzinić.

Hospicij je živa prisutnost Kristova

Utorak 28. siječnja, u povodu 12. obljetnice Hospicija „Marija Krucifiksa Kozulić“, riječki nadbiskup Mate Uzinić predvodio je misno slavlje u kapeli Marije Kraljice Apostola, koja se nalazi uz hospicij i u sklopu Pripravničkog sjemeništa „Ivan Pavao II.“ Na misi su sudjelovali djelatnici hospicija s obiteljima i ravnateljicom s. Leopoldom Ivković, članovi Upravnog vijeća hospicija, zamjenik gradonačelnika Rijeke Goran Palčevski, ravnatelj KBC-a Rijeka Alen Ružić, glavna sestra Snježana Juričić i drugi suradnici ove zdravstveno-karitativne ustanove. Misu je glazbeno animirao bend Omnia Deo.



„Kako razumjeti raskorak Isusa i njegove obitelji (Mk 3,31-35)?“ rekao je nadbiskup na početku propovijedi komentirajući pročitani evanđeoski ulomak. „Riječ je o situaciji u kojoj se našla Isusova obitelj kada je on započeo svoje djelovanje. Do njih su stizali različiti glasovi, vijesti, klevete, što ih je potaknulo da idu k njemu i da ga obuzdaju jer govorilo se da je izvan sebe.“

Pojašnjavajući, objasnio je da Isus poručuje kako želi stvoriti novu obitelj, odnosno proširiti obiteljske odnose na sve druge. U tom je smislu i hospicij ustanova koja u trenutcima kada mi ne možemo pomoći našim bližnjima, postane obitelj za članove naše obitelji i pomaže im u tim njihovim teškim završnim trenutcima. Ona je ono što Isus, koji se odrekao vlastite obitelji da bi od čovječanstva učinio obitelj, želi biti za svakoga. „Za svakog korisnika ove ustanove, kao i za svakog djelatnika, hospicij je živa prisutnost Kristova i svaki čin kojim olakša njihovu bol zapravo je način na koji Isus u njima djeluje. Pomažući njima, pomaže se i samom Isusu jer on, iako uskrsnuo, živ je i prisutan u braći i sestrama, a osobito u onima kojima je najpotrebnija naša pažnja i ljubav, onima koji su na križu.“

Možda je upravo križ ono što nas danas može povezati s onim što se događa u hospiciju, nastavio je nadbiskup te apostrofirao tekst Tome Akvinskoga o krepostima koje su proizišle iz križa. Kao prvu krepost naveo je ljubav i, citirajući Akvinskoga da 'nema veće ljubavi od ove: da se položi život za svoje prijatelje', istaknuo da je Krist to učinio na križu, ali to čine i svi koji na različite načine

sudjeluju u funkcioniranju hospicija, kao i oni koji su ga prepoznali kao mjesto kojemu mogu povjeriti svoje bližnje. Život se ne daje samo umirući nego umirući u ljubavi, čineći dobro svima, rekao je Uzinić.

U nastavku je naveo strpljenje u brizi za bolesnike, ali i strpljenje samih pacijenata u podnošenju boli i odvojenosti od bližnjih. Poniznost je još jedna krepost, potrebna kako bismo mogli prihvatiti da nam drugi služe, da mi više ne možemo služiti. Nadbiskup je naveo i poslušnost, koja je u hospiciju osobito izražena jer na ovakvom se mjestu uči prihvatiti volju Božju. Istaknuo je i nenavezanost za ovozemaljsko te rekao da ako igdje ovozemaljsko postaje relativno, onda je to u ovoj ustanovi.

Zaključujući, istaknuo je razliku između Isusova križa i hospicija. „Ovdje se ne poji octom i žuč nego čašom vode i ljubavlju. Zato je ovdje ne samo križ nego i ono što se dogodilo nakon križa – Uskrs.“

Po završetku misnoga slavlja, na prigodnu družanju u predavaonici hospicija, medicinskoj sestri Ines Glušić Lešnjaković uručena je zahvalnica za deset godina predanog i stručnog rada u hospiciju, a prije mise nadbiskup Uzinić obišao je bolesnike i udijelio im blagoslov. Tom je prigodom kazao da je hospicij ustanova u kojoj ljudi ne umiru, nego žive dostojanstveno do posljednjih trenutaka ovozemaljskog života. Važno je ljudima koji ovdje dolaze, kao i njihovim obiteljima, pomoći kako bi mogli dostojanstveno živjeti svoje posljednje trenutke. Ovo je mjesto ljubavi, a ne smrti. Ovo je mjesto života, pravog života, jer gdje je ljubav, tu je i pravi život, rekao je Uzinić.

Zbog prostorne ograničenosti kapele proslava 12. godišnjice nastavljena je 4. veljače, na dan kad je – prije 12 godina – zaprimljen prvi korisnik. Na toj su proslavi sudjelovali svi klanjatelji i volonteri uz prigodno druženje u predavaonici hospicija.

CENTAR ZA ŽALOVANJE

Riječki hospicij otvoren je 28. siječnja 2013. godine i osnivač mu je Caritas Riječke nadbiskupije, uz podršku Grada Rijeke i Primorsko-goranske županije. Tjedan dana kasnije, 4. veljače 2013. godine, zaprimljen je prvi pacijent.

Od svoga osnutka do danas u hospiciju je boravilo više od 3200 pacijenata. Kapacitet je 14 kreveta i primaju se pacijenti iz cijele Hrvatske, ali i inozemstva, rekla je ravnateljica s. Leopolda Ivković dodajući da je u prosincu 2024. potpisan ugovor s KBC-om Rijeka o proširenju suradnje zahvaljujući kojoj se u hospiciju može dobiti i psihološka pomoć. „Osam sati tjedno na raspolaganju će biti psihoterapeut za pružanje psihološke pomoći pacijentima i njihovim obiteljima od trenutka saznanja dijagnoze neizlječive bolesti, tijekom trajanja bolesti i nakon



preminuća pacijenta. Nadam se da je to početak djelovanja Centra za žalovanje koji bi, uz pomoć psihoterapeuta, obu-

hvaćao i pomoć psihijatra i duhovnika, a sve kako bi se mogla pružiti odgovarajuća skrb onima kojima je potrebna.“

PRIKUPLJENA SREDSTVA ZA KUPOVINU UREĐAJA ZA RIJEČKI HOSPICIJ

U adventu 2024. godine na Koblerovu trgu u Rijeci bio je otvoren humanitarni štand za Hospicij „Marija Krucifiksa Kozulić“ s ciljem prikupljanja sredstava za kupovinu medicinskog uređaja za detekciju vena, koji će djelatnicima hospicija u radu i skrbi o bolesnicima omogućiti lakše pronalaženje vene bolesnika. Potreban iznos za kupovinu ovog uređaja bio je oko 4.000,00 eura. Ravnateljica s. Leopolda Ivković prvoga je tjedna mjeseca veljače 2025. izvijestila kako je prikupljeni iznos dvostruko veći i da je riječ je o 8.000,00 eura. Sredstvima prikupljenima na humanitarnom štandu pridodane su i uplate građana koji su se

odazvali humanitarnoj akciji za hospicij, koju je organizirao riječki humanitarac i fotograf Nikola Kurti.

„Nakon razgovora sa strukom dali smo prijedlog na sjednici Upravnog vijeća da se umjesto uređaja za detekciju vena kupi ultrazvuk pomoću kojega će se izvršiti detekcija vena, ali i moći procijeniti u kakvom su stanju vene. Također, taj će se uređaj moći koristiti i u druge svrhe“, poručila je ravnateljica hospicija.

Grad Rijeka ustupio je hospiciju štand na besplatno korištenje, na čemu im iz hospicija zahvaljuju, kao i na dobročinstvu građana i svima koji podržavaju rad ove karitativno-zdravstvene ustanove.

Poznati riječki humanitarac i suradnik Riječke nadbiskupije Nikola Kurti (Foto studio Kurti) i ove je godine, uz potporu Grada Rijeke i Turističke zajednice Grada Rijeke, organizirao humanitarnu akciju „Nasmiješena lica Riječkog karnevala“, čiji je prikupljeni prihod doniran Hospiciju „Marija Krucifiksa Kozulić“.

Ovaj humanitarni projekt Kurti je započeo 2012. godine i svake je godine prikupljeni novac bio usmjeren u humanitarne svrhe. Kao i svake godine, građani su mogli odabrati jednu fotografiju s karnevalskih događaja u Rijeci, Opatiji i okolici i donacijom je kupiti. Cijena jedne uokvirene fotografije 30 x 45 cm bila je 30 eura, a sve uplate išle su izravno na račun riječkog hospicija. Također, sve naručene fotografije dio su tradicionalne izložbe na postamentima na riječkom Korzu, od 6. do 20. ožujka.

VOLONTERI I KLANJATELJI HOSPICIJA OBILJEŽILI 12 GODINA NESEBIČNA DAVANJA ZA UMIRUĆE I ONE KOJI O NJIMA SKRBE

Prije 12 godina, 4. veljače 2013. godine u riječki Hospicij „Marija Krucifiksa Kozulić“ primljen je prvi pacijent. Od svoga osnutka, 28. siječnja 2013., do danas u ovoj zdravstveno-karitativnoj ustanovi boravilo je više od 3200 pacijenata.

Uz stručno osoblje, veliku pomoć radu hospicija dali su brojni volonteri, dobrotvori, kao i klanjatelji, osobe koje u hospicijskoj kapeli na cjelodnevnom klanjanju mole za umiruće i one koji o njima skrbe. Upravo za njih, volontere i klanjatelje, u utorak 4. veljače, u povodu 12. obljetnice hospicija, slavljenja je misa u kapeli Pripravničkog sjemeništa „Ivan Pavao II.“



Predvodio ju je svećenik Krčke biskupije Franko Marković, a suslavio je rektor Pripravničkog sjemeništa Ivan Devčić.

Na misi su, uz ravnateljicu s. Leopoldu Ivković, volontere i klanjatelje, sudjelovale ravnateljice ustanova kojima je Caritas Riječke nadbiskupije osnivač: Marijana Medanić, ravnateljica nadbiskupijskog Caritasa; Željka Frković, ravnateljica Doma sv. Ane – Caritasova doma za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja, te Kristina Klanac Badovinac, ravnateljica Doma za osobe s demencijom. Nakon mise upriličeno je prigodno druženje u predavaonici hospicija.



Bubrežni kamenci



Priredio: Ivan Host

Najčešći je prvi simptom bubrežnih kamenaca izrazito jaka, teško podnošljiva, naglo nastala bol koja se javlja jednostrano bočno u području donjeg dijela leđa i širi se prema naprijed i dolje do prepona.

Bubrežne kamence ima oko deset posto stanovnika Hrvatske. Velik broj ima bubrežne kamence, a da za njih i ne zna. No ukoliko dođe do pomicanja kamenca u mokraćnom sustavu, to može rezultirati izrazito jakim bolovima. U svijetu se više od pola milijuna ljudi svake godine javlja na hitnu pomoć zbog problema s bubrežnim kamencima.

Bubrežni kamenci nakupine su kristala koje se mogu naći u bilo kojem dijelu mokraćnog sustava. Zato bi ispravnije bilo nazivati ih kamencima mokraćnog sustava. Medicinski termin za kamence mokraćnog sustava jest urolitijaza, odnosno nefrolitijaza ako su smješteni u bubregu. Postoje određeni rizični čimbenici koji mogu potencirati pojavu bubrežnih kamenaca.

Najčešći su kamenci od kalcija

Bubrežni kamenci krute su kristalične nakupine različitih kemijskih tvari koje se nalaze u mokraći. Prema vrsti osnovne građevne tvari kamenca ima ih više vrsta. Najčešći su kamenci građeni od kalcija, koji čine otprilike 80 % svih bubrežnih kamenaca. Ostale su vrste nešto rjeđe. Svi nastaju zbog povišene koncentracije određenih kristalnih tvari u urinu.

Naime u mokraći se normalno nalaze razne otpadne i suvišne tvari iz organizma. Kada se u mokraći, zbog određenih životnih navika, bolesti, lijekova ili nekog drugog čimbenika, javi povišena razina kalcija, mokraćne kiseline ili oksalata, započinje agregacija (spajanje) tih kristalnih tvari i stvaranje kamenca. Osim toga, istovremeno je često prisutna i snižena razina tvari koje sprječavaju kristalizaciju i stvaranje kamenaca (npr. citrata). Kamenci se najčešće počinju stvarati u bubrezi, gdje mogu ostati ili se spustiti dalje u mokraćovode ili mokraćni mjehur.

Bubrežni kamenci mogu biti različitih veličina – od vrlo sitnih, poput zrna pijeska, do onih većih, do nekoliko centimetara promjera. O veličini kamenca znatno ovisi njegova sposobnost prolaska kroz mokraćni sustav. A o tome pak ovisi hoće li pacijent imati tegobe.

Prvi simptomi

Najčešći je prvi simptom bubrežnih kamenaca izrazito jaka, teško podnošljiva, naglo nastala bol koja se javlja jednostrano bočno u području donjeg dijela leđa i širi se prema naprijed i dolje do prepona. Bol je obično grčevita karaktera. Često je praćena mučninom i povraćanjem. Može biti prisutna i krv u mokraći te pojačan nagon na mokrenje, osobito ako se kamenac nalazi blizu mokraćnog mjehura. U slučaju izražene opstrukcije mokraćnog puta može se razviti i infekcija, koja se očituje povišenom tjelesnom temperaturom, zimicom i tresavicama.

Razni čimbenici mogu pridonijeti razvoju bubrežnih kamenaca kao npr.: nedovoljno pijenje tekućine, prehrana bogata mesom i soli, uzimanje određenih lijekova (npr. lijekova za mokrenje - diuretika), zatim prekomjerna tjelesna težina i česte infekcije mokraćnog sustava. Također postoje i određena stanja koja mogu povećati rizik od razvoja mokraćnih kamenaca poput nekih bolesti mijene tvari (npr. giht), nasljednih bolesti (policistični bubrezi), bolesti koje za posljedicu imaju povišenu razinu kalcija i drugih kristalnih tvari u urinu (hiperkalciurija) i drugih, nešto rjeđih, stanja. Postoji i genetska predispozicija za razvoj bubrežnih kamenaca. Bolesti i stanja koja mogu potencirati razvoj mokraćnih kamenaca treba liječiti, a rizične čimbenike poput određenih životnih navika ispraviti.

Mjere za sprečavanje nastanka kamenaca

Piti puno tekućine

Ako ste skloni nastanku bubrežnih kamenaca, postoje određene općevažne mjere kojima možete pokušati prevenirati nastanak bubrežnih kamenaca. Kako biste spriječili razvoj bubrežnih kamenaca, preporuča se unijeti oko 2 – 3 litre tekućine na dan, najbolje vode ili nezaslađena čaja. Dobro je piti i limunadu ili prirodni narančin sok zbog prirodno prisutnih citrata koji sprječavaju razvoj kamenaca.

Treba izbjegavati unos zaslađenih pića poput sokova te unos alkohola. Ljeti dodatno povećajte unos tekućine, kao i onda kada ste tjelesno aktivni i pojačano se znojite. Dovoljan unos tekućine potreban je za stvaranje normalne količine mokraće i njezino razrjeđivanje. Time se razrjeđuju i tvari koje pospješuju razvoj bubrežnih kamenaca.

Manje mesa i soli

Izbjegavajte namirnice koje sadrže oksalate kao npr. cikla, celer, krastavci, grejp, peršin, špinat, jagode, čokolada. Također treba smanjiti unos namirnica koje sadrže purin kao npr.: crveno meso, riba, školjke, grah, cvjetača, grašak i špinat, kao i drugih životinjskih proizvoda poput jaja, sira i mliječnih proizvoda. Unos životinjskih proizvoda ne treba se u potpunosti ukinuti već samo smanjiti na dnevnoj, odnosno tjednoj bazi. Paralelno povećajte unos voća i povrća, zdravih masnih kiselina i vlakana.

Prehrana bogata soli može potaknuti razvoj bubrežnih kamenaca jer povećava razinu kalcija u mokraći. Preporuča se ne prelaziti unos od 2 – 3 grama soli na dan, a poželjno je ispod 1,5 grama na dan. Izbjegavajte namirnice poput sira, suhomesnatih proizvoda, slanih grickalica, brze hrane, gotovih konzerviranih jela i sl. Osim što ćete time spriječiti razvoj kamenaca, pridonijet ćete i zdravlju srca i krvnih žila.



Miroslav Delač, zaboravljeni slikar naivac

Znamo li dovoljno o autohtonim goranskim umjetnicima – slikarima naivcima?



Piše: Karmen Delač-Petković

Miroslav (Miro) Delač rođen je 21. kolovoza 1952., kao treće i najmlađe dijete oca Josipa i majke Zore, seoskih krojača u mjestu Lokvica, blizu Brod Moravica. Život mu je, na žalost, bio obilježen bolešću zbog koje je nakon prvog razreda gimnazije bio prisiljen napustiti školu. Nije, naime, imao snage putovati svakodnevno vlakom u delničku gimnaziju. Unatoč tome, ili baš zbog toga, Miroslav je pronašao način da izrazi svoje osjećaje, razmišljanja i potrebe likovnim djelima.

Slikati je počeo 1971. godine, kao dvadesetogodišnjak, samostalno otkrivajući tehnike i mogućnosti likovnog izražavanja. Privuklo ga je crtanje i, osobito, naivno slikarstvo na staklu. Kako nije imao formalno slikarsko obrazovanje, trebalo mu je, prema njegovim vlastitim riječima, dosta vremena dok je svladao tehniku naive. Uloženi se trud, međutim, doista isplatio – postigao je zavidnu vještinu slikanja na lesonitu, staklu i platnu. Njegova ulja, kao i crteži u olovci i tušu, često potpisana nadimkom Slavčić ili samo malim „s” u trokutiću, odišu domaćim goranskim krajolikom u kojem je umjetnik proveo čitav svoj život.

Na njima iščitavamo jedinstven senzibilitet mlada slikara i njegovu pripadnost goranskom selu, njegovim žiteljima i običajima. Očaranost goranskom šumom, njezinim sitnim bićima (ciklus slika o šumskim kukcima), kvrgavim antropomorfnim stablima te izmišljenim šumskim čovječuljcima („šumski možak”) rezultirala je najboljim Miroslavovim slikama. Ovaj izmaštan, fantastičan, a toliko realan svijet, prožet neočekivanim detaljima, učinio je umjetnika bliskim nadrealizmu.

Ispočetka neprepoznat pa i omalovažavan u svojoj sredini, vrlo je brzo stekao zavidnu reputaciju goranskog slikara naivca, autohtona i prepoznatljiva stila. U svega desetak godina prošao je put od malih prigodnih izložaba u mjesnoj školi i domu kulture do poznatih međunarodnih likovnih manifestacija, poput onih u



Delač se još uvijek smatra najboljim goranskim slikarom naive.

Haagu 1979. i 1982. godine. Do 1984. godine za sobom je imao već 10 skupnih i 20 samostalnih izložaba u Brod Moravica, Delnicama, Rijeci, Opatiji, Zagrebu, Milanu... Izložbe su mu postavljane u reprezentativnim prostorima, primjerice, u riječkom Muzeju revolucije (današnji Muzej grada Rijeke), u Gradskoj knjižnici Rijeka – ogranak Turnić ili opatijskom hotelu „Admiral”, kao prvom u nizu od sedamdesetorice slikara i kipara, profesionalaca ili amatera, čije su samo-

stalne izložbe trebale približiti opatijskoj javnosti goranske umjetnike. Svojim je osobujnim crtežima ilustrirao nekoliko knjiga goranskih autora te opremio prostore brodmoravičke osnovne škole i ambulante.

Ovako plodan rad prerano je prekinula slikareva smrt. Preminuo je u Rijeci 13. prosinca 1986., izmučen dugom bolešću. Sahranjen je na mjesnom groblju u Brod Moravicama.

Poznati likovni kritičari iznimno su povoljno ocijenili njegov rad, nazivajući ga „goranskim Lackovićem”, a postumno je uvršten u znamenitu antologiju „Čudo hrvatske naive”, zajedno s najvećim hrvatskim naivnim umjetnicima. Miroslavovi radovi postumno su izloženi 2004. na skupnoj izložbi Hrvatske turističke zajednice u New Yorku (Empire State Building).

Miro je rado darivao svoje radove prijateljima. Zahvaljujući upravo njegovoj širokogrudnosti, ti su radovi spašeni od požara koji je 1999. potpuno uništio kuću obitelji Delač na Lokvici, a u njoj i prizemno smješten slikarov atelje bogat radovima i dokumentacijom. Veći broj djela sačuvali su slikarev brat Bogomir i sestra Adela, koji su već bili oženjeni i živjeli su u zasebnim kućanstvima u Zagrebu odnosno Rijeci, dok je Miro, kao neoženjen, živio u roditeljskom domu.

Stoga je i moja potraga za njegovom ostavštinom krenula zaobilazno – od galerija i muzeja prema obitelji. U hemerotekama riječkih muzeja našla sam sačuvane isječke iz tiska s najavama i ocjenama Miroslavovih izložaba, a u zagrebačkim muzejima i drugim kulturnim ustanovama dobila sam informacije o tome gdje je sve izlagao.

Moje je istraživanje pokazalo da je iza Miroslava ostalo mnogo djela i zapisa, dovoljno da se organizira izložba, a možda se pronade mjesto i za njegov stalni postav. Brod Moravice imaju sve uvjete za organiziranje jedne takve trajne izložbe koja bi široj javnosti približila cjelokupno djelo ovog danas premalo poznatog autora. Na tragu takva razmišljanja brodmoravička etnoudruga „Turanj” organizirala je 2012. sedmodnevnu izložbu njegovih radova, koja je izazvala velik interes javnosti. Tom je prigodom najavljena i fotomonografija njegovih radova, koja do danas nije tiskana.

Slikar Miroslav Delač danas je ponovo nepravedno zapostavljen. Prisjetimo se zato ovdje njegova osebujna stvaralaštva, čime ćemo i mladima omogućiti da saznaju ponešto o njegovu životu i djelu. Delač je to zavrjedio jer ga je dirljiva ljepota njegovih crteža i slika učinila jedinstvenim u goranskim, hrvatskim pa i svjetskim slikarskim okvirima. ●

Sjeti se da si prah



Piše:
Bruna Velčić

Kao i svake godine, u vrijeme korizme ulazimo posuti pepelom. Ovaj običaj svoje korijene vuče iz Staroga zavjeta i općenito drevnog Bliskog istoka, gdje su posipanje pepelom ili sjedenje u prašini bili načini izražavanja žalosti, poniženja, srama ili kajanja i nerijetko su bili popraćeni trganjem odjeće, odijevanjem kostrijeti, brijanjem glave i postom.

Govor o „prahu“ u Starom zavjetu usko je povezan sa slikama smrti i, općenito, uništenja i ratna pustošenja. Tko uništava, smrskava i pretvara u pepeo (Iz 41,2), a oni koji su poniženi, poraženi ili ožalošćeni, obznanjaju svoje stanje posipanjem pepelom (Još 7,6; Tuž 2,10). K tome pepeljenje služi izražavanju pokajanja. Čitamo tako u Knjizi o Joni kako su na prorokov navjешtaj propasti Ninivljani reagirali postom i oblačenjem kostrijeti, a kralj je ustao s prijestolja i sjeo u pepeo (3,5-6). Ti su čini bili popraćeni zazivanjem Boga i obraćenjem od zlih putova i nepravdi, a sve kako bi Bog odustao od svoga plana i smilovao im se (3,8-9).

Temeljni smisao opisanih čina nije teško doseći: riječ je o činima koji čovjeka nagrđuju, umrtvljuju i izoliraju. Tko od nas nije iskusio ili primijetio kod drugih nešto slično? Trenutak u kojem su neuspjeh, gubitak, poraz, kajanje i slično u nama ili u drugome izazvali snažnu emocionalnu, čak i fizičku reakciju, gubitak teka i želje za životom, za brigom o sebi i za kontakt s ljudima. Trenutak u kojem možda i nije došlo do vanjske manifestacije, ali smo se, potaknuti vanjskim čimbenicima, povukli u sebe, u vlastitu nutrinu.

Razdoblje korizme poziva nas upravo na takav jedan period introspekcije, preispitivanja vlastite savjesti i smjera vlastitog života i odnosa s Bogom te obraćenja u okviru pripreme i iščekivanja proslave Uskrsa. Vrijeme je to kada se – pripremajući se za spomen Isusove muke, smrti i uskrsnuća – „spominjemo da smo prah i da ćemo se u prah vratiti“, sagledavajući vlastiti život iz perspektive Kristova otkupiteljskog djela svjesni, s jedne strane, vlastite ograničenosti, smrtnosti i slabosti, a s druge strane Božje obilne ljubavi

i milosti. Posipanje pepelom ima za cilj simbolički nas potaknuti i uvesti u to promišljanje.

Pepeo nas, u prvom redu, podsjeća na prolaznost našega života. Prema Bibliji, Bog je čovjeka stvorio iz „praha zemaljskog“ (Post 2,7), i – s obzirom na to da je iz zemlje uzet i da je prah – u prah će se vratiti (Post 3,19). „Ljudi su samo prah i pepeo“, veli Sirah (7,32). U hebrejskom jeziku ove su dvije riječi sličnozvučnice: „prah“ je afar, a „pepeo“ efer. No dok riječ „prah“ označava prah u smislu zemaljskog praha, blata, plodna tla i građevinskog materijala, te kao

Kristovo otkupiteljsko djelo svjedoči da je „Bog stvorio čovjeka za neraspadljivost i učinio ga na sliku svoje besmrtnosti“ (Mudr 2,23) te nam je, umjesto duha očajna namijenio pjesmu zahvalnicu, umjesto ruha žalosti ulje radosti i umjesto pepela vijenac (Iz 61,3). Iz praha stvoreni u prahu živimo i u prah se vraćamo, ali nismo stvoreni za prah nego za Boga.

takva posjeduje i određene pozitivne konotacije, to nije slučaj s „pepelom“, koji je proizvod i ostatak izgaranja i uništenja (iako može biti koristan, npr. u poljoprivredi).

Podsjećanjem na smrtnost, korizmeno nas vrijeme potiče na promišljanje o tome kako živimo i o tome živimo li uopće – ili preživljavamo? Jesmo li zahvalni za dar života i za sve druge darove koje smo primili ili se ne znamo radovati onome što imamo već samo tugujemo za onim što nam nedostaje? Knjiga Propovjednika poručuje nam: „S radošću jedi svoj kruh i vesela srca pij svoje vino, jer se Bogu već prije svidje-

lo tvoje djelo. U svako doba nosi haljine bijele i ulja nek' ne ponestane na tvojoj glavi. Uživaj život sa ženom koju ljubiš u sve dane svojega ispraznog vijeka koji ti Bog daje pod suncem, jer to je tvoj udio u životu i u trudu kojim se trudiš pod suncem.“ (9,7-10).

Pepeo nas, nadalje, potiče na solidarnost s drugima. Posipajući se pepelom, poput Jobovih prijatelja, pristajemo sjesti u društvo onih koji boluju i žaluju kako bismo ih saslušali (2,12), darujući im svoje vrijeme i svoju pomoć. Osvješčujemo si da i danas moćnici nište, pretvarajući ljudske živote u prah i obiteljske domove u prašinu. I danas ima ožalošćenih koji sjede u pepelu, poredanih haljina i satranih života. Korizmeno vrijeme poziv je na solidarnost i djelovanje, kako nam Bog poručuje preko proroka Izaije: „Zar je meni takav post po volji u dan kad se čovjek trapi? Spuštati kao rogoz glavu k zemlji, sterati poda se kostrijet i pepeo, hoćeš li to zvati postom i danom ugodnim Gospodinu? Ovo je post koji mi je po volji, riječ je Gospodina Boga: kidati okove nepravedne, razvezivat' spone jarmene, puštati na slobodu potlačene, slomiti sve jarmove; podijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola i ne kriti se od onog tko je tvoje krvi“ (58,5-7).

I naposljetku, pepeljenje nas podsjeća na naš odnos s Bogom koji, kako veli psalmist, „podigne iz prašine uboga, iz gliba vadi siromaha, da ga posadi s prvacima, s prvacima svoga naroda“ (Ps 113,7-8). Nama su namijenjene riječi proroka Izaije: „probudite se i kličite, stanovnici praha“ (26,19) i „otresi prah sa sebe, ustani, izgnani Jeruzaleme, skini okov sa svoga vrata, izgnana kćeri sionska“ (52,2).

KORIZMENE PJESME

U korizmi liturgija poprima ozbiljniji i pokornički karakter. Hvalospjev Slava Bogu na visini izostavljen je, a aklamacija Aleluja zamijenjena je drugim formulama, poput Slava tebi, Kriste Bože, kralju slave vječite! Upotreba glazbenih instrumenata ograničena je na potporu pjevanju, kako bi se potaknulo ozračje razmišljanja i molitve.



Piše: Andrejka Srdoč Geraci

Korizma je razdoblje duhovne priprave koje prethodi Uskrsu, vrhunac liturgijske godine. To je vrijeme pripreme za krštenje za katekumene, vrijeme duhovne obnove za sve vjernike te vrijeme pokore i obraćenja. Ovo razdoblje karakterizira slušanje Božje riječi i prakticiranje kršćanskog života, kako bi se suobličili Kristu odricanjem od zla i grijeha, kako bi s njim ustali u novi život.

GREGORIJANSKA PJESME NA ČISTU SRIJEDU

Čista srijeda, kojom počinje korizma, karakterizirana je posebnom liturgijom koja uključuje polaganje pepela. Gregorijanska glazba za ovaj dan odražava temu pokajanja i obraćenja, s posebnim napjevima kao što su, na primjer, ulazna pjesma:

Misereris omnium, Domine (introit) izražava Božje milosrđe prema svim živim bićima i poziva na pokajanje. Tekst je preuzet iz knjige Mudrosti (11, 24-25.27).

Immutemur habitu (antifona) poziva nas da promijenimo način života postom, plačem i pokorom. Antifona se pjeva za vrijeme pepeljenja.

Emendemus in melius (responzorij) potiče nas da ispravimo svoje pogreške i tražimo Božje milosrđe.

Ove pjesme, izvedene na gregorijanski način, pomažu stvoriti ozračje razmišljanja, pokore i nade u božansko milosrđe.

PJESME I PSALMI

KORIZMENIH NEDJELJA

Korizmene nedjelje karakteriziraju posebna čitanja i pjesme, izabrane da vode vjernike na njihovu putu obraćenja i priprave za Uskrs. Otpjevni psalmi važan su dio nedjeljne liturgije, nudeći zajednički odgovor na naviještenu riječ Božju. Tekstovi Starog zavjeta govore o savezu između Boga i čovjeka.

Ulazne pjesme razlikuju se ovisno o nedjelji i usko su povezane s evanđeoskom temom dana. Na primjer prva korizmena nedjelja: introit **Invocabit me**

(Psalam 91, koji se nalazi i u prikaznoj i pričesnoj pjesmi) izražava povjerenje u božansku zaštitu tijekom kušnje.

Karakteristična je i četvrta korizmena nedjelja, tzv. nedjelja **Laetare**, koja je dobila ime po ulaznoj pjesmi **Laetare, Ierusalem** (Iz 66, 10-11). Psalam poziva na radost i utjehu, nudeći prekid u strogoći korizme.

Pričesne pjesme izražavaju jedinstvo vjernika s Kristom te povezuju stol riječi Božje i euharistije, zato su najčešće povezane s evanđeljem.

Treća korizmena nedjelja ima za pričesnu pjesmu **Passer invenit sibi domum** (Psalam 84, 4-5), koja izražava želju za prebivanjem u domu Božjem. Ali kad je čitanje o Samaritanki, onda se pjeva **Qui biberit aquam** (Iv 4,13. 14).

Četvrta korizmena nedjelja: **Ierusalem, quae aedificatur** (Psalam 122, 3-4) slavi Jeruzalem, grad čvrsto izgrađen i ujedinjen zajedno, gdje se plemena uspinju slaviti ime Gospodnje. Kad je evanđelje o slijepcu, onda se pjeva **Lutum fecit** (Iv 9, 6.11.38). Ako je evanđelje o izgubljenom sinu, onda se pjeva **Oportet te** (Lk 15, 32).

Peta korizmena nedjelja: **Qui mihi ministrat** (Iv 12,26), iz konteksta zajedničkog blagdana mučenika, naglašava da ako netko želi služiti Isusu, mora ga slijediti. A gdje je on, ondje će biti i njegov sluga. Ako tko služi Isusu, Otac će ga poštovati. Ako se čita evanđelje o Lazaru, onda se pjeva **Videns Dominus** (Iv 11,33.35.43.44.39). Kada se čita evanđelje o grešnici, onda se za pričest pjeva **Nemo te condemnavit** (Iv 8,10.11).

PJESMARICA CITHARA OCTOCHORDA I HRVATSKE KORIZMENE PJESME

Cithara octochorda zbirka je hrvatskih liturgijskih pjesama iz 18. stoljeća, koja se smatra važnim izvorom za sakralnu glazbu u Hrvatskoj. Mnoge se pjesme sadržane u ovoj zbirci i danas koriste u liturgiji, osobito u korizmi.

Ova zbirka sadrži napjeve na latinskom i hrvatskom jeziku, a stoljećima je

imala značajan utjecaj na hrvatsku liturgijsku glazbu. Među korizmenim pjesmama koje dolaze iz pjesmarice *Cithara octochorda* nalazimo: **Spasi, Kriste, svoje djelo; O, Isuse, ja spoznajem; Narode moj ljubljeni; Stala plaćuć; Barjaci kreću kraljevi** i druge.

LITURGIJSKE I GLAZBENE PRILAGODBE

Korizmene popijevke iz *Cithare octochorde* obilježene su motivima Muke Gospodnje, pri čemu se često ističe pokajanje za grijeha. Ipak, njihovi tekstovi nisu uvijek dosljedno pratili tematski okvir prvih četiriju korizmenih nedjelja. Nakon Drugog vatikanskog koncila taj je nedostatak nadoknađen uvođenjem novih kristoloških tekstova, poput **Spasi, Kriste i Bog nam posla**, koji su bolje odgovarali liturgijskom duhu korizmenog vremena. Brojni tradicionalni korizmeni napjevi, poput **O, Isuse, ja spoznajem, Stala plaćuć, Narode moj ljubljeni i Svaka duša**, sačuvali su svoju izvornu tekstualno-glazbenu strukturu.

Također je važno pjevanje psalama kao popijevke, koji su bitan dio korizmene liturgije. Psalmi se mogu izvoditi na različite načine, poput responzorijskog ili antifonalnog pjevanja.

Konačno, važno je obratiti pozornost na kvalitetu glazbene izvedbe kako bi se osiguralo da glazba doprinosi stvaranju smislenog molitvenog iskustva.

OSTALE KORIZMENE PJESME I IZVORI

Osim gregorijanske glazbe i pjesama iz pjesmarice *Cithara octochorda*, tu su i brojne druge skladbe koje se koriste u korizmi. Te se pjesme nalaze u nekoliko zbirci, poput *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (PGPN), službene hrvatske liturgijske pjesmarice. PGPN nudi niz pjesama prikladnih za različite trenutke korizmene liturgije, kao što su ulazne pjesme, pričesne pjesme i pjesme za euharistijsko klanjanje. Važno je odabrati pjesme koje su u skladu s temom dana i koje pomažu stvoriti ozračje molitve i razmišljanja.

POBOŽNA DESPOTICA BARBARA FRANKOPAN

Barbara je jedna od malobrojnih žena jedne od najslavnijih hrvatskih obitelji koje povijest nije prekrila plaštem zaborava. Trsatu je ostavila Veliki moćnik, a dvjema župama – riječkoj Uznesenja Marijina i hreljinskoj posvećenoj sv. Jurju – srebrne pokaznice. Je li Barbara Frankopan zavještala i plašt (perizomu) za zadarskog sv. Šimuna Pravednika?

Barbara Frankopan (1430. – prije 2. lipnja 1508.), kći Jelene i Sigmunđa Frankopana Tržačkog, gospodara Otočca (+1489.), gdje se ona i rodila, pripada malobrojnima ženama podrijetlom iz jedne od najslavnijih hrvatskih obitelji, koje povijest nije prekrila plaštem zaborava. Trsatu je ostavila Veliki moćnik, a dvjema župama – riječkoj Uznesenja Marijina i hreljinskoj posvećenoj sv. Jurju – srebrne pokaznice. Je li Barbara Frankopan zavještala i plašt (perizomu) za zadarskog sv. Šimuna Pravednika?

DESPOTICA BARBARA

Prisjetimo se, Barbaru su udali za Vuka Grgurevića Brankovića (1439. – 1485.), titularnog srpskog despota. Kralj Matijaš Korvin obnovio je srpsku despotovinu u Srijemu, tada u Ugarskoj, a za srpskog je despota 1471. bio postavljen Vuk Grgurević Branković. On je bio ratnik u ugarskoj službi iz razdoblja borbi protiv Osmanlija, poznat kao Zmaj Ognjeni Vuk. Pomogao je Matiji Korvinu da se domogne češkog prijestolja, stoga ga je kralj 1482. za zasluge nagradio posjedima u Slavoniji te mu je darovao mjesta Komogovinu, Gradišku, Ozelsko... Grad Kupnik na rijeci Savi u Srijemu bio je boravište despota. Položaj Vuka Brankovića u Kraljevstvu

Krone Sv. Stjepana nije bio drukčiji od položaja drugih ugarskih i hrvatskih velikaša u Kraljevini Slavoniji te je on, srpski despot, bio samo jedan od baruna kraljevstva.

Vuk Grgurević s Barbarom nije imao djece, ali se u povijesnim izvorima navodi kako je o njoj osobito brinuo te joj iskazivao nježnost i ljubav. To je potvrđeno i nasljedstvom koje joj je ostavio oporukom 3. svibnja 1482. Među ostalim, darovao joj je utvrdu Bijelu Stijenu kod Okučana s područjem Totuševina, danas Topolovac kod Siska, gdje je bilo više od stotinu sela.

Despot Grgurević Branković preminuo je 16. travnja 1485. godine, a njegova udovica Barbara, koja je živjela u kaštelu Bijela Stijena, preudala se nakon deset godina udovništva za Franju Berislavića Grabarskog. Kao ban u Jajcu (1494. te 1499. – 1503.) Franjo Berislavić se, zahvaljujući među ostalim i braku s Barbarom, povezao s Frankopanima i s obitelji



Barbarin moćnik na Trsatu



Piše: Goran Moravček

srpskih despota Brankovića te je nakon ženidbe titula srpskog despota prešla na Berislaviće. Barbara je preminula prije 2. lipnja 1508., kad se u jednom dokumentu spominje da je mrtva. Umrla je bez nasljednika, a Franjin nećak Ivan izabran je za srpskog despota.

BARBARIN MOĆNIK NA TRSATU

U riznici Franjevačkog samostana na Trsatu, među 58 izložaka, čuva se Veliki relikvijar ili moćnik, najstariji zavjetni dar iz 1483. godine.

Moćnik je učinjen „na slavu Božiju i Pričistoj Bogomateri”, kako govori ćirilčni natpis na njemu, a navodi se da ga je zavještala „gospođa Barbara Despotica”. Već je Franjo Glavinić, obnovitelj trsatskog svećišta i povjesničar Gospe Trsatske, u 17. stoljeću popisao svetačke moći i prepisao natpise. Barbarini su zavjetni darovi umjetnički vrlo vrijedna ostvarenja te su ih povjesničari umjetnosti detaljno proučili. Veliki trsatski relikvijar izrađen je od pozlaćena srebra,



Bonaventura Duda prikazuje Barbarin moćnik kardinalu Kuhariću 1991. na Trsatu

SUSRET NADBISKUPA MATE UZINIĆA I FRA EUNANA McMULLANA



Mene je zainteresirao izvezeni satenski pokrivač (perizoma) s ćirilćnim natpisom — GEORGIJE DESPOT — koji dotiće tijelo sv. Šimuna Pravednika. Tko je poklonio „pregaću”, nije još pouzdano utvrđeno.

visine 70 cm i širine 43 cm. U moćnik su bile usađene moći 36 svetaca (ćetiri nedostaju), a postavljene su u okvire s ćirilćkim natpisima i navodima imena svetaca kojima su pripadale. Pretpostavlja se da je Franjo Berislavić Grabarski nakon Barbarine smrti relikvijar predao crkvi Gospe Trsatske. Moćnik je preuređen 1576. godine, kad mu je dodano postolje. Na Trsatu se nalazi i ladica s prikazom Navještenja.

Crkvi Marijina Uznesenja kod Kosog tornja u rijećkom Starom gradu Barbara je 1489. godine darovala pokaznicu, koja je odnesena iz Rijeke u Mletke u doba talijanske uprave 3. travnja 1941. godine i ondje se i danas nalazi izložen u Palaći Venezia. Vrijedan relikvijar Barbara je ostavila drevnoj Źupi sv. Jurja na hreljinskoj Gradini, vjerojatno i kao spomen na svog prvog muža, despota Grgurevića (Jurjevića), poznatog iz predaje kao „Zmaj Ognjeni Vuk”. Na hreljinskoj pokaznici, nad likovima Blažene Djevice i arkandela Gabrijela, nalazi se sv. Juraj koji kopljem probada zmaja.

„PREGAĆA” SV. ŠIME U ZADRU

Boraveći svojevremeno u Zadru, imao sam priliku, još jednom, posjetiti crkvu sv. Šime u kojoj se ćuva neraspadnuto tijelo sv. Šimuna Pravednika (Bogoprimca). Slućajno ili ne, bio sam u prigodi osobno dati ruku prigodom zatvaranja pokrova škrinje u kojoj se ćuvaju posmrtni ostatci svetca, kojega podjednako štuju katolici i pravoslavni vjernici. Škrinju sv. Šimuna oblikovao je zlatar Francesco di Antonio da Sesti iz Milana od 1377. do 1380. godine, prema narudžbi hrvatsko-ugarske kraljice Elizabete, kćeri bosanskog bana Stje-

pana Kotromanića i supruge Ljudevita Anžuvinca. O tom remek-djelu zlatarstva napisano je nekoliko monografija i pregršt stručnih i popularnih ćlanaka. Mene je zainteresirao izvezeni satenski pokrivać (perizoma) s ćirilćnim natpisom — GEORGIJE DESPOT — koji dotiće tijelo sv. Šimuna Pravednika. Tko je poklonio „pregaću”, nije još pouzdano utvrđeno. Ime darovatelja potjeće od grćkog Georgiosa (lat. Gregorius), iz ćega je izvedeno Gregorije, Đurađ, Đorđe ili pak Grgur odnosno Juraj. Tim su tragom neki istraživaići došli do srpskog despota Vuka Grgurevića Brankovića (1427. – 1456.), a drugi do Đorđa Brankovića (1486. – 1496.), koji je postao monahom i uzeo ime Maksim. Zagrebaćka znanstvenica Marija Gušić (Balkanika, VIII/1977., str.145-186), analizirajući perizomu u raki sv. Šimuna u Zadru, ovom potonjem pripisala je zavjetni dar i navela kao moguću godinu donacije 1493. Nakon analize stila, tehnike i fakture „pregaće” Marija Gušić navodi da je perizoma „djelo jedne žene nastalo kao spontani rad kako ga je ona zamislila i izvela”. Tko bi mogla biti ta žena?

Istraživaići su u svojim analizama zaobišli despota Vuka Grgurevića Brankovića ćije srednje ime, patronim, moće biti „Georgije despot”. Kako je despot Grgurević bio u braku s pobožnom Barbarom, te je nakon njegove smrti despotstvo prešlo na Berislaviće, moće se pretpostaviti da je upravo ona mogla dati izraditi perizomu kao zavjetni dar, svoj i svoga suprug, povodom stote obljetnice izrade škrinje sv. Šimuna (1380. – 1480.).

Rijećki nadbiskup Mate Uzinić primio je u subotu 1. ožujka fra Eunana McMullana, koordinatara organizacije „Franciscans International” za Europu. Spomenuta organizacija ima stalnog predstavnika na Općim skupštinama Ujedinjenih naroda i u tom vaćnom tijelu ima savjetodavni glas. Fra Eunan, odvjetnik i porijeklom Irac, ćlan je Serafske provincije sv. Franje Asiškoga, i trenutno boravi u Sloveniji, Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj sa zadatkom prikupljanja podataka i sastavljanja izvješćaja o podrućjima kojima se bavi „Franciscans International”: Ljudska prava i dostojanstvo ćovjeka, dijalog za mir i briga za oćuvanje okoliša. Namjera mu je uspostaviti mrežu suradnika meću braćom koja su po pojedinim franjevaćkim provincijama zaduženja raditi u Vijeću za pravdu, mir i oćuvanje stvorenoga.

Nadbiskup je upoznao gosta sa situacijom u gradu Rijeci i podijelio s njim saznanja o onome što ga je zanimalo. Razgovor je protekao u ugodnom ozraćju te je zakljućeno kako valja traćiti putove pomirenja u ovim izazovnim okolnostima i potruditi se iskrenim dijalogom doći do napretka i mećusobnog razumijevanja. Moće se steći dojam da ne preuzimamo dovoljno odgovornost za naš „zajednićki dom”, pogrešno smatrajući da kao pojedinci ne moće pridonijeti promjeni mentaliteta i ćišćem okolišu, rećeno je na sastanku.

Fra Eunan je opisao iskustva iz Puglie u angaćznanu oko zbrinjavanja otpada i zapošljavanja stanovništva, uspjehe u Kostariki te zauzimanje za suživot i pomirenje u Izraelu. Nadbiskup je opisao situaciju s centrom za izbjeglice na Źeljeznićkom kolodvoru (koji je u mećuvremenu zatvoren), kao i pozitivna iskustva s ukljućivanjem dravljana Ukrajine u socijalne projekte, kao i programe u kojima oni promiće svoju kulturu i tradiciju u Rijeci. Obojica su pohvalila rad Isusovaćke slućbe za izbjeglice. Zakljućno, nadbiskup Uzinić podijelio je pozitivne dojmove studenata, sudionika Ljetne teološke škole u Dubrovniku i Mediteranskih teoloških susreta u Lovranu.

Gospić

SVJETSKI DAN BOLESNIKA U OPĆOJ BOLNICI

Svjetski dan bolesnika proslavljen je u Općoj bolnici u Gospiću misom koju je predvodio gospičko-senjski biskup mons. Marko Medo u koncelebraciji s kancelarom i duhovnikom HKLD-a Gospić Mišelom Grgurićem i upraviteljem župe Gospić o. Markom Magličem. Na misnom slavlju okupili su se, uz pokretne bolesnike, djelatnici bolnice, liječnici i medicinske sestre, učenici 3. i 5. razreda Srednje medicinske škole u Gospiću. Na početku dobrodošlicu je biskupu i prisutnima zaželjela ravnateljica Opće bolnice Gospić Sandra Čubelić, koja je u ime prisutnih izrazila radost zbog prvog pohoda biskupa Mede ovoj važnoj zdravstvenoj ustanovi na području Ličko-senjske županije.

U svojoj homiliji biskup je spomenuo kako se na današnji dan 1858. godine Gospa ukazala u Lurdu i od tada do današnjeg dana dogodila su se brojna čuda. Mnogim znanstvenicima to je bilo neobjašnjivo i mnogi su od ateista postali vjernici. Prisjetio se kako je kao generalni vikar Vojnog ordinarijata organizirao brojna hodočašća u Lurd i sam se uvjerio koliki se hodočasnici, moleći Gospinu kronicu na tom hodočašću, mijenjaju. Mnogi su polazili na hodočašće s jednim stajalištem, a



vraćali se promijenjeni. Mnogi su i u svojim obiteljima doživjeli ozdravljenja, posebno ona duhovne naravi.

Biskup Medo zatim je istaknuo važnu ulogu medicinskog osoblja koji se svakodnevno susreću s različitim oblicima ljudske patnje. Istaknuo je da se, promatrajući bolesne osobe, svatko od nas suočava s pitanjem prolaznosti ovoga života, no s one stranu života čeka nas Bog i to je za nas kršćane razlog za nadu. Zahvalio je medicinskom osoblju za svu ljubav i požrtvornost koju u svome pozivu daruju mnogim našim sugrađanima koji dolaze u bolnicu sa svojim patnjama i pozvao ih da i nadalje, kao vjernici, u ljudsku patnju s kojom se susreću svakodnevno unose molitvu, posebno molitvu Gospine krunice.

Prije mise biskup Medo susreo se s ravnateljicom Opće bolnice Sandrom Čubelić, koja ga je upoznala s radom bolnice, dosadašnjim djelovanjem kao i s planovima i projektima unapređenja pružanja što kvalitetnije skrbi bolesnicima. Biskup je ravnateljici predstavio projekt uređenja interijera bolničke kapele koji će financirati Gospičko-senjska biskupija.

Gospić

S. BARBARA OD VJEČNOG OCA PROSLAVILA 25 GODINA REDOVNIČKIH ZAVJETA

Povodom 25. obljetnice redovničkih zavjeta s. Barbare od Vječnog Oca, priorice samostana Presvetog Srca Isusova kladuzurnih sestara karmelićanki u Gospiću, svečano euharistijsko slavlje u samostanskoj kapeli u subotu 1. veljače predvodio je gospičko-senjski biskup mons. Marko Medo.

U koncelebraciji su bili zamjenik provincijala otaca karmelićana o. Ivan Pleše, prior karmelske zajednice u Gospiću o. Tiho Radan te brojni svećenici prijatelji s. Barbare i sestara u Gospiću. Također, misnom slavlju prisustvovali su majka, brat te ostala obitelj, rodbina i prijatelji srebrne sestre jubilarke.

Nakon naviještena evanđeoskog ulomka s. Barbara od Vječnog Oca obnovila je svoje redovničke zavjete.

U svojoj homiliji biskup Medo čestitao je sestri koja je prije dvadeset pet godina izrekla zavjete za cijeli život i koja danas s nama slavi obvezu preuzetu s Bogom i Crkvom. „Srdačno joj čestitam, kako na njezinih dvadeset pet godina vjernosti tako i na njezinu svjedočenju te joj zahvaljujemo. Jako smo sretni i istovremeno potaknuti njezinom predanošću koja prkosi vremenu. I pitamo se: koliko je još uvijek moguće susresti nekoga tko se posvećuje i tko održava riječi dvadeset pet godina?“

Na svoj je način sestra Barbara svih ovih godina pred Gospodinom, u tišini svoga srca, osjećala Marijin odgovor: „Evo

me, službenice Gospodnje.“ Pozivi su tijekom povijesti bili raznoliki. „Mi smo dio Crkve, što je grčka riječ koja označava zajednicu pozvanih ljudi. Krštenjem dijelimo zajednički poziv. U životu su smjerovi različiti, ali komplementarni i solidarni.

Iako je od zavjeta prošlo dvadeset pet godina, sestra Barbara zna da je na putu. Proslava ove srebrne obljetnice redovničkih zavjeta samo je jedna od etapa na tom putu.

Budimo joj bliski u ovom danu slavlja, ali i molitvom, vi, njezine sestre, vi, njezini roditelji, rodbino i prijatelji, svi. Mi svi prepoznavamo djelovanje Duha Svetoga u životu sestre Barbare i u ovoj dvadeset petoj obljetnici proslave zavjeta. Neka njezina predanost i vjernost, koju danas obilježavamo, nastavi rasti u autentičnosti i predanosti.

Bezgrešna Marija poput čista je kristala koji propušta Božje svjetlo. Neka se to može reći za svakog od nas. Razmislimo o Božjoj prisutnosti u kojoj živimo: pustimo da se očituje putem nas, kao što je to učinila Marija, kao što je to učinio Isus. Amen.“



Gospić

BISKUP MEDO SUSREO SE S DEKANIMA

Pod predsjedanjem gospičko-senjskoga biskupa mons. Marka Mede u ponedjeljak 27. siječnja u Gospiću održana je sjednica dekana Gospičko-senjske biskupije.

Dekani su na prvoj sjednici s biskupom Medom promišljali o aktualnim temama biskupije. U svojim izvješćima predstavili su stanje u svakom od šest dekanata biskupije. Razgovaralo se o poteškoćama i perspektivama, kao i prijedlozima za kvalitetniju pastoralnu brigu na području mjesne Crkve.

Biskup Medo podsjetio je dekane da će u ožujku ove godine izvršiti kanonsku vizitaciju i pastirski pohod župa Ogulinškog dekanata te ih potaknuo da, kao dekani, u duhu bratske ljubavi i služenja, redovito obavljaju dekanatske vizitacije u dekanatima koji su im povjereni.

Razgovaralo se i o obilježavanju 25. obljetnice osnutka Gospičko-senjske biskupije te nacionalnom i zahvalnom hodočašću u Rim.

Naša je zadaća staviti se na raspolaganje Isusu

Ako se sluša Isusa, što znači ne gledati sebe nego se staviti u službu drugoga, međusobno se davati, to je ljubav koja je spremna davati se do kraja i onda iz tog braka, pa čak i kad u braku nema djece, može proizići „velika plodnost i bogat ulov“.

Riječki nadbiskup Mate Uzinić pohodio je u nedjelju 9. veljače Župu sv. Filipa i Jakova ap. u Novom Vinodolskom i predvodio misu u župnoj crkvi na kojoj su, u povodu Dana braka, bračni parovi obnovili svoje bračne zavjete. Komentirajući liturgijska čitanja toga dana kazao je da Isus u svome poslanju da bude blagovjesnikom oslobođenja, onaj koji ozdravlja, treba pomoć drugih. „Potrebno je da mu se mi, ljudi kojima je došao, stavimo na raspolaganje, da ga slušamo i ono što govori – činimo.“

Naša je zadaća odazvati se Isusovu pozivu, nastavio je Uzinić dodajući da u tom poslanju moramo učiniti ono na što nas Isus poziva. On nas poziva da u snazi Duha Svetoga donosimo mir, da u snazi Duha Svetoga oslobađamo, budemo oni koji oslobađaju od gladi i oni koji donose i posreduju Božju milost.

Osvrnuo se i na Svjetski dan braka koji se toga dana obilježavao te istaknuo da se poslanje „biti muž, biti žena“ uklapa u šire poslanje Crkve, svijeta i društva. More, o kojem govori evanđeoski ulomak, s jedne je strane put u slobodu. S druge strane na moru prijete opasnosti, dok je istovremeno i plodonosno i puno riba koje je potrebno naći. Tako je i u braku, rekao je nadbiskup. On bi trebao biti sklopljen na temelju slobodna pristanka, to je čin slobode, ali istovremeno u njega ulazimo sa svojim manama i prošlošću. U braku postoje i opasnosti s kojima treba znati živjeti, treba raditi kompromise. Ako se sluša Isusa,



što znači ne gledati sebe nego se staviti u službu drugoga, međusobno se davati, to je ljubav koja je spremna davati se do kraja i onda iz tog braka, pa čak i onda kad u braku nema djece, može proizići „velika plodnost i bogat ulov“. Brak funkcionira onoliko koliko se slijede Isusove, kršćanske vrijednosti. Tada nije važna naša slabost jer sve s Gospodinom i njegovom milošću može biti svladano, poručio je Uzinić.

“Koliko je u našim obiteljima prisutan Krist? Koliko ima molitve? Koliko su Kristove vrijednosti ono što nas motivira i vodi?”, pitanja su koja je nadbiskup dao na promišljanje bračnim parovima. Činjenica je, nastavio je, a to je slika mora, da mnogi brodolomi bračnog života postoje jer se zaustavljamo na brodolomu, na onome što nije uspjelo. Koliko je takvih brodova nastavilo ploviti, ne bez poteškoća, ali s Gospodinom sve se

može nadvladati. Kako bi se to dogodilo, potrebno je uvijek vraćati se na izvore. U ovom smislu nadbiskup je spomenuo bračne zavjete koje će bračni parovi nakon propovijedi obnoviti. „Gospodin je bio uzvanik na vašoj svadbi i pred njim ste dali obećanja. Koliko je toga ostalo?“

Kao ohrabrujući poticaj spomenuo je svetog papu Ivana XXIII. koji je u Godini oprosta, koja je bila tijekom njegova pontifikata, ponudio bračnim drugovima kao mogućnost oprosta praksu svakodnevnog ljubljenja bračnog prstena. To je prilika da se vratimo na izvor i sjetimo povjerenja koje smo dali Gospodinu ovim sakramentom. Tu se može naći snaga i za zajednički hod prema naprijed i kad nije onako kako bismo htjeli. Svaki dan, ponovno, taj poljubac neka bude molitva kako bismo svaki dan zajedno mogli ići naprijed, poručio je nadbiskup.

Nakon mise nadbiskup je blagoslovio nove župne prostore.

PROSLAVLJEN DAN BRAKA



Druga nedjelja u mjesecu veljači, od 2009. godine, posvećena je obilježavanju Dana braka. Ova nedjelja posvećena je bračnoj zajednici kao stupu obitelji, koja je temelj Crkve i društva. Ured za obitelj Riječke nadbiskupije desetu je godinu u kontinuitetu organizirao Tjedan za obitelj, koji je započeo obilježavanjem Dana života 2. veljače, a zaključen upravo ovom nedjeljom – Danom braka 9. veljače. Misu u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja u Rijeci predvodio je župnik i voditelj Ureda za obitelj Riječke nadbiskupije Ivan Nikolić.

Pod misom dva su bračna para iznijela osobna svjedočanstva, a bračne zavjete obnovili mnogobrojni župljani Župe sv. Ivana Krstitelja. Pred svojom djecom i okupljenim župljanima opet su izrekli riječi kojima su sklopili vječni savez pred Bogom. „Riječi ponekad zaboravimo, kako vrijeme odmiče, ali ih se dobro prisjetiti. Trenutak je uistinu bio svečan i prepun Božje milosti“, poručili su bračni parovi.

Dan braka obilježen je i u drugim župama Riječke nadbiskupije uz obnovu bračnih zavjeta supružnika koji žive na teritoriju tih župa.

FINANCIRANJE PROGRAMA U ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI I SOCIJALNOJ SKRBI



Riječki gradonačelnik Marko Filipović potpisao je 24. veljače u Salonu Grada Rijeke ugovore o financiranju programa i projekata u zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi u 2025. godini između Grada Rijeke te ustanova i institucija čiji se programi i projekti financiraju u ukupnom iznosu od 464.666,00 eura.

Riječ je o ugovorima vezanim uz godišnji Poziv za prikupljanje ponuda za projekte i programe u zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi iznad državnog standarda koje provode ustanove i institucije: Dom "Sv. Ana" – Caritasov dom za žene i djecu – žrtve obiteljskog nasilja, Dom za odrasle osobe Turnić, Dom za starije osobe „Kantrida“, Dnevni centar za rehabilitaciju „Slava Raškaj“, Hospicij „Marija Krucifiksa Kozulić“, Dom za osobe s demencijom, Caritas Riječke nadbiskupije, Dom zdravlja Primorsko-goranske županije, Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, Klinički bolnički centar Rijeke, Sveučilište u Rijeci, Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci i Fakultet zdravstvenih studija.

PODRŠKA RADU I RAZVOJU DOMA ZA OSOBE S DEMENCIJOM

U Nadbiskupskom ordinarijatu u Rijeci 4. ožujka održan je sastanak s predstavnicima Grada Rijeke i Primorsko-goranske županije o temi održivosti rada i razvoja Doma za osobe s demencijom. Na sastanku su sudjelovali: riječki nadbiskup Mate Uzinić, generalni vikar Riječke nadbiskupije Mario Tomljanović, ekonom Riječke nadbiskupije Mato Berišić, predsjednik Upravnog vijeća Doma za osobe s demencijom Piotr Modrzewski, ravnateljica Doma Kristina Klanac Badovinac, župan Zlatko Komadina, gradonačelnik Marko Filipović i pročelnica Odjela gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb Karla Mušković.

Nadbiskup je otvorio sastanak zahvalivši svima na dosadašnjoj suradnji i podršci ovom izuzetno važnom projektu, još uvijek jedinstvenom u Hrvatskoj. Projekt osigurava iznimno važnu socijalnu uslugu čiji broj korisnika, nažalost, neprestano raste, kao i troškovi, te Nadbiskupija bez sudjelovanja Grada

i Županije ne bi bila u mogućnosti zatvoriti financijsku konstrukciju.

Ravnateljica Doma iznijela je izvješće o radu Cjelodnevnog boravka Doma za osobe s demencijom u protekloj 2024. godini te projekcije potrebnih sredstva koje je za ovu godinu potrebno dodatno izdvojiti kako bi se osigurao nesmetan rad. Naime, naknade Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, s kojima je potpisan Ugovor o pružanju ove usluge, ostaju jednake, neovisno o inflaciji troškova te praćenju povećanja plaća na državnoj razini s ciljem osiguranja kvalitete usluge.

Župan i gradonačelnik istaknuli su važnost i nužnost postojanja takve institucije te potvrdili da će nastaviti s podrškom uz napomenu da bi i ostale jedinice lokane uprave te nadležno Ministarstvo trebali financijski pratiti rad i potrebe ove ustanove.

Zamet

SUSRET NADBISKUPA UZINIĆA S ČLANOVIMA MARIJINE LEGIJE



Članove Marijine legije „Utjeha žalosnih“, koji djeluju na području Riječke metropolije, u subotu 22. veljače pohodio je riječki nadbiskup i metropolit Mate Uzinić. Svake zadnje subote u mjesecu djelatni legionari održavaju molitveni sastanak u župnim prostorima Župe „Presvetog Srca Isusova“ na Zametu sa svojim duhovnikom paterom Šimom Marinovićem. „Za sve legionare susret s njihovim pastirom je izniman događaj“, rekao je predsjednik Kurije, Enver Muhvić iz Vrbovskog te upoznao nadbiskupa s poviješću i djelovanjem Marijine legije. Bila je to prigoda da članovi predstave nadbiskupu svoja iskustva u apostolatima kao jednog od temeljnih stupova na kojima se zasniva molitvena zajednica Marijine legije.

Nadbiskup je nakon molitvenog sastanka za sve legionare slavio misu u crkvi „Presvetog Srca Isusova“ na Zametu i ohrabrio ih u njihovim aktivnostima i apostolatima koje obavljaju u svojim Prezidijima. Nakon mise, Uzinić se zadržao uz agape s legionarima i njihovim duhovnikom, te doznajući za najstariju aktivnu legionarku Anu Radolović, koja ovih dana ulazi u 90-u godinu, vozi motor, redovito odlazi u apostolate, obavlja službu sakrisantice u svojoj župi Marčana, neumorno „obrađujući Božji vinograd“, darovao joj krunicu u znak sjećanja na taj susret.

ČLANOVI HRVATSKE KOMORE DENTALNE MEDICINE PROSLAVILI SV. APOLONIJU



Članovi Hrvatske komore dentalne medicine proslavili su 9. veljače blagdan svoje nebeske zaštitnice, sv. Apolonije. Mise su slavljene po područnim sjedištima: Zagreb, Osijek, Varaždin, Split i Rijeka. Članovi riječkog Ogranka HKDM, zajedno s predstojnicom Klinike za dentalnu medicinu KBC-a Rijeka Vlatkom Debeljak, sudjelovali su na misi u župnoj crkvi Svetoga Križa na Srdočima koju je predvodio župnik Kristijan Zeba.

Srdoči

SUSRET ŽUPNIH VIJEĆNIKA KASTAVSKOG DEKANATA



U prostorima Osnovne škole Srdoči, u subotu 8. veljače, održan je susret članova župnih pastoralnih vijeća Kastavskog dekanata (ŽPV) s ciljem produblivanja zajedništva, razmjene iskustava i daljnjeg promišljanja o ulozi vjernika laika u Crkvi.

Uz vikara za pastoral Riječke nadbiskupije, Maria Gerića, susretu je nazočio riječki nadbiskup Mate Uzinić koji je u pozdravnom govoru naglasio kako su okupljeni vijećnici već sami po sebi model onoga kako bi župne zajednice trebale izgledati. Govoreći o ulozi pastoralnih vijeća, nadbiskup je istaknuo kako ona nisu samo zbir pojedinaca, već istinsko zajedništvo u kojem se Crkva izgrađuje kroz duhovnost zajedništva. Pozvao je na svjesnost da je Crkva zajednica grešnika kojima je oprošteno, što obvezuje na otvorenost i uključivost prema svima.

O specifičnoj ulozi ŽPV-a u župama prigodno predavanje održao je rektor katedrale sv. Vida, Ivan Stošić. Naglasio je

kako Crkva nije demokracija, već u svojoj biti monarhija, ali unatoč tome pastoralna vijeća mogu simulirati određeni oblik demokracije jer svi vjernici čine tijelo Kristovo, a Krist mu je glava. Posebno je istaknuo potrebu veće oslonjenosti na Duha Svetoga, podsjetivši da su apostoli tek po dolasku Duha Svetoga imali snagu izići i naviještati Krista.

U radnom dijelu susreta članovi ŽPV-a razmijenili su iskustva kao i izazove u svom radu. Između ostaloga istaknuta je potreba za boljim povezivanjem župa s Nadbiskupijom kako jubileji i važni događaji ne bi ostali samo formalni. Sudionici su naglasili potrebu za većom inkluzivnošću, poniznošću i izgradnjom ozračja otvorenosti i topline u župama.

Zaključno, sudionici su se razišli s obnovljenom sviješću da su svi pozvani biti znak zajedništva, svjedoci nade i nositelji evanđelja u svijetu u kojem žive.

U župnoj crkvi sv. Mateja na Viškovu okupila se 8. veljače zajednica mladih na susretu naziva „Znam da zoveš...“. Praćeni pjesmom i u zajedništvu s vjernicima, slavili su Gospodina, sami organizirajući susret uz podršku župnika Tadije Tomkića i kapelana Josipa Pende te podršku Općine Viškovo. Susretu je prisustvovao i riječki nadbiskup Mate Uzinić, te načelnica općine Viškovo Sanja Udović.

U uvodnom dijelu susreta, okupljenim vjernicima i mladima obratio se kapelan Josip Pende. „Ova večer je zamišljena kako bismo se prepustili Gospodinu, osjećali ga ili ne. On je svejednako ovdje.“ Susret je započeo pjesmama župnog benda „Mateus“. Vjernicima se obratio i župnik Tadija Tomkić koji je uputio zahvale župljanima koji redovito pomažu mlade i župnu zajednicu.

Potom je vjernicima prigodnu riječ uputio nadbiskup Mate Uzinić: „Ova slavljenička večer daje nam mogućnost biti u molitvi i biti s drugima. Glazba odmara i povezuje, čini nas bližima jedni drugima.“

Usljedile su izvedbe skladbi koje su poznate i mladim i starijim vjernicima. Slavljenička večer župe svetog Mateja završila je u pjesmi i prikazu promotivnog spota zajednice mladih.

Eva Marković

Viškovo

ŽUPNI SUSRET MLADIH



Križišće i Šmrika

DEVET DANA MOLITVE ZA BLAGDAN SV. KLAUDIJA DE LA COLOMBIEREA



U sklopu pripreve za proslavu 350. obljetnice prve posvete Srcu Isusovu u Paray-le-Monialu, u subotu 15. veljače završena je devetodnevna pripreva za blagdan sv. Kladija de la Colombierea, duhovnog vođe sv. Margarete Marije Alacoque, koja je primila objave Presvetoga Srca Isusova.

Župe Križišće i Šmrika su na ovaj način završile drugi dio velike pripreve za nadolazeći blagdan Srca Isusova u lipnju. Devet dana molitvene pripreve okrunjeno je trodnevnom duhovnom obnovom pred relikvijama sv. Kladija de la Colombierea, koje su vjernici imali priliku počastiti i u čiji su se zagovor mogli preporučiti. Pripravu su vodili đakon Pavao Prusina iz

Zagreba i mjesni župnik Goran Žan Lebović Casalonga. Drugi dan pripreve, pridružili su se i bogoslovi Riječke nadbiskupije, Mario i Filip, koje je župnik preporučio vjernicima u molitve da budu svećenici po Srcu Isusovu kroz uzor sv. Kladija rekavši da možda koji od njih sutra može biti župnik ove župe.

Na sam blagdan misu je predslavio župnik, a vjernici su uz sv. Kladija imali priliku počastiti i relikvije bl. Mihaela Sopćkog, duhovnika sv. Faustine Kowalske, koji je preminuo na isti dan kao sv. Kladije. Sličnost njegovog života i misija za širenje pobožnosti božanskog milosrđa nastavila se na misiju sv. Kladija u širenju pobožnosti Srcu Isusovu.

Plodovi



Piše:
Daria Ljevar

Sjećam se tog putovanja prije tri godine. Bilo je hladno i samo sam molila Boga da šuti, da mi ne kaže ni riječ. Odlučila sam odustati i htjela sam da me netko razumije i bude sa mnom, a da mi ne kaže da će ovo proći i da ja to mogu.

Bog je šutio i tada sam shvatila koliko mu je važna naša sloboda. Ima i zna sve što mi treba, ali me toliko poštuje da je spreman trpeti gledajući moje siromaštvo dok ne postanem sposobna primiti ono što mi je potrebno.

Najprije me na jednom brdu dobro fizički propuhao, zatim mi je na drugom pokazao koja je cijena Neba da bi nakraju, u dolini, konačno ušao u te moje prostore koje sam zatrpala moleći ga da šuti. Pitala sam tada svećenika zašto ja to ne mogu, ali ne fizički, nego moralno. Odgovorio mi je da je to zato što Bog mome srcu govori drugačije i da ću ja to uspjeti na svoj način uz Božju pomoć.

U tom trenutku kao da je netko rekao: "Effata", od tada je svaki detalj toga puta komunicirao neku poruku. Jedna od njih je da, dok ljudi očekuju samo rezultate, Bogu su važniji plodovi. Nakon ovoga vratila sam se kući i nastavila raditi gdje sam stala, iako sam rezultate rijetko vidjela. Za plodove znam da su Bogu dragi i ljudima korisni.

Rezultat Isusova života je raspeće, križ i smrt. Plod Njegova života je spasenje svakog čovjeka i Crkva kao kolijevka i kuća toga spasenja. Dok hodamo, trčimo, pužemo, vozimo se s nadom prema Nadi, ne zaboravimo na plodove jer smo po njima prepoznatljivi.

DUHOVNA OBNOVA ZA MLADE NA SUŠAKU

U subotu 22. veljače 2025. g. u prostoru samostana Milosrdnih sestara Sv. Križa u Rijeci održana je duhovna obnova za mlade pod temom *Ljubav ili ludilo?*. Program je započeo kratkim upoznavanjem i uvodom u temu koji je vodila s. Klara Adžijević. Na životnim primjerima objasnila je kako prepoznati istinsku, Božju ljubav od one koju nudi ovaj svijet kroz medije i društvene stavove. Potom je mladi bračni par posvjedočio svoj put prave ljubavi od hodanja do braka.

Nakon zajedničke krunice uslijedilo je misno slavlje koje je predvodio fra Mario Berišić OFM Cap. Po uzoru na svetog

Stepinčevo

KAKO LJUBITI DRUGOGA

U lijepu broju okupili su se župljani i hodočasnici na Stepinčevo, 10. veljače, u župnoj crkvi sv. Ane na Gornjoj Vežici kako bi proslavili blagdan suzaštitnika ove riječke župe, bl. Alojzija Stepinca. Misu je predvodio generalni vikar Riječke nadbiskupije Mario Tomljanović u zajedništvu sa župnikom Nikicom Jurićem, svećenicima Trsatskog dekanata kao i nekadašnjim župnicima ove župe.

Čestitajući blagdan, propovijed je započeo emocijama uz koje se upire pogled prema blaženom Alojziju i prema njegovu djelu ljubavi, „jer ništa na ovome svijetu nije jače od onoga što su mučenici pokazali – kako ljubiti drugoga. Taj drugi može biti i onaj koji nas ne voli. Bl. Alojzije pokazao je tu ljubav“, rekao je Tomljanović.

Spomenuo je 100 godina od osnutka Riječke nadbiskupije kazavši da je u stoljetnoj povijesti bilo oni koji su bili mučeni zbog vjere, kao i učitelja vjere, ali i onih koji su znali odgovoriti ljubavlju. „Budimo i mi oni koji će znati odgovoriti kada ćemo trebati svjedočiti za Ljubav. Neka nam, taj Božji projekt postane za život po zagovoru bl. Stepinca“, zaključio je propovjednik.

Na kraju mise župnik je zahvalio svima koji su svojim dolaskom, kao i pripremom proslave, omogućili da ona bude radosna i dostojanstvena. Predvoditelju misnog slavlja uručio je prigodan dar, a on je prije završnog blagoslova predvodio posvetnu molitvu bl. Stepincu nakon koje su vjernici sudjelovali u čašćenju relikvije budućeg svetca.



VIDLJIVI SMJEROKAZ KRŠĆANSKOJ MLADEŽI

Dan nakon blagdana bl. Alojzija Stepinca, 11. veljače, učenici Željezničke tehničke škole Moravice i Srednje škole Delnice, predvođeni svojim vjeroučiteljima Damjanom Poljančićem i Antonijem Crnkovićem bili su na terenskoj nastavi iz vjeronauka pod nazivom „Putevima bl. Alojzija Stepinca“. Najprije su posjetili Krašić, mjesto rođenja, odrastanja, zatočeništva i smrti kardinala Stepinca. U župnoj crkvi Presvetoga Trojstva upoznati su s poviješću same crkve i sa životom blaženog Alojzija Stepinca s naglaskom da je on bio prijatelj mladih, progonjenih i posramljenih, čovjek askeze, pokore i žrtve.

Obogaćeni novim saznanjima o našem velikom blaženiku, koji je zaista vidljiv smjerekaz kršćanskoj mladeži, kako ga se naziva u njegovim litanijama, zaputili su se na zagrebački Kaptol gdje su pred posmrtnim ostatcima blaženog kardinala izrekli ispovijest Hrvata katolika te razmišljali kako nam njegov svjetli lik može biti svjetionik u našem životu. (Antonio Crnković)



Petra prikazao je kako Krist zove na ljubav; pokaže čovjeku kakav je zapravo, njegove slabosti, ali i darove, a zatim ga šalje da „pase ovce“ njegove. Susret je završen euharistijskim klanjanjem i slavljenjem Gospodina. s. Marijela Nikolić

Što Kur'an kaže o Isusu, Mariji i evanđelju?

Kur'an pruža dubok i poštovan prikaz Isusa (Issa ibn Maryam), Marije (Maryam) i evanđelja (Indžil). Isus zauzima posebno mjesto u islamu kao jedan od velikih Božjih poslanika, čije je poslanje bilo potvrda Božje objave i poziv ljudima na vjeru u jedinoga Boga. Njegov život, čudesno rođenje, misija i značenje često su tema kur'anskih stihova, čineći ga poveznicom između islama i kršćanstva.

Piše: Benjamin Idriz

ISUSOVO ČUDESNO ROĐENJE

Kur'an potvrđuje čudesno rođenje Isusa, koje je rezultat Božje volje i moći. Marija je opisana kao pobožna, čista i odabrana među svim ženama svijeta: „I kad rekoše meleci: ‘O Marijo, Allah te je odabrao i čistom učinio, i nad svim ženama te ovoga svijeta uzdigao.’“ (3:42).

Isusovo rođenje bez oca čudesan je znak Božje svemoći, kao što Kur'an navodi: „Ona reče: ‘Gospodaru moj, kako ću imati dijete kad me nijedan muškarac nije dodirnuo?’ On reče: ‘To je tako! Allah stvara što hoće. Kada nešto odluči, samo za to rekne: Budi! – i ono bude.’“ (3:47).

Kur'an također donosi riječi koje je Isus izrekao još kao novorođenče, potvrđujući svoju poslanicu: „Reče: ‘Ja sam Allahov rob! On mi je dao Knjigu i učinio me vjerovjesnikom. I učinio me, gdje god bio, blagoslovljenim, i naredio mi molitvu i zekat dok sam živ, i činiti dobro majci svojoj, i nije učinio da budem ohol i neposlušan. Mir sa mnom na dan kada sam rođen i na dan kada umrem i na dan kada budem ponovno proživljen!’“ (19:30-33).

ISUSOVA PRIRODA I NJEGOVA MISIJA

Isus je u islamu priznat kao čovjek, prorok i sluga Božji, a ne Božji sin. Islam naglašava da je Isus bio poslan s posebnom misijom, ali da je, poput svih drugih poslanika, bio čovjek podlozan Božjoj volji. Kur'an uspoređuje stvaranje Isusa sa stvaranjem Adama, ukazujući na Božju svemoć: „Primjer Isusa kod Allaha je kao primjer Adama: od zemlje ga je stvorio, a zatim rekao: ‘Budi!’ – i on bi.’“ (3:59).

Isus je u Kur'anu opisan i kao Mesih (Mesija), Božja riječ (kalimatuhu) i duh od njega (ruh minhu), što ukazuje na njegovu posebnost među prorocima. Međutim, islam odbacuje ideju o „utjelovljenju Božje riječi“ i naglašava Isusovu ljudsku prirodu.

MARIJA – SIMBOL ČISTOĆE I POBOŽNOSTI

Marija (Maryam) ima jedinstven položaj u islamu. Cijelo jedno poglavlje Kur'ana, sura Maryam, posvećeno je njezinu životu i ulozi u povijesti spasenja. Opisana je kao čista, bogobojazna žena kojoj je Bog ukazao posebnu čast. Kur'an kaže: „I Mariju, kćer Imranovu, koja je krepost svoju sačuvala, i Mi smo

u nju udahnuli duh Naš i učinili nju i sina njezina znamenjem za svjetove.“ (21:91). Marija je uzor ženama i simbol potpune predanosti Bogu. Njezina čistoća i pobožnost naglašene su u mnogim ajetima, a islam priznaje njezinu posebnu ulogu u Božjem planu.

EVANĐELJE I ZAJEDNIŠTVO OBJAVA

Kur'an potvrđuje da je Bog objavio Isusu evanđelje (Indžil) kao vodič i svjetlo za ljude: „I poslali smo Isusa, sina Marijina, da potvrdi Tevrat prije njega, i dali smo mu Indžil, u kojem je uputa i svjetlost.“ (5:46). Međutim, muslimani vjeruju da je izvorno evanđelje tijekom povijesti izmijenjeno, što je dovelo do doktrinarnih razlika između kršćanstva i islama. Ipak, Kur'an poziva muslimane, kršćane i Židove na zajedništvo, naglašavajući vjeru u jednog Boga: „Reci: ‘O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi, i nama i vama zajedničke: da nikome osim Allahu ne robujemo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo.’“ (3:64).

PORUKA MIRA I DIJALOGA

Kur'an uči muslimane izgradnji mostova među religijama, traženju zajedničkih vrijednosti i promoviranju mira i međusobna poštovanja. Poruka jedinstva objava i Božjih poslanika ukazuje na potrebu zajedničkog djelovanja u duhu razumijevanja i solidarnosti. Kur'an poziva vjernike svih religija da se ujedine u vjeri u jedinoga Boga: „On vam propisuje u vjeri isto ono što je naredio Nuhu i ono što objavljujemo tebi, i ono što smo naredili Ibrahimu, Musau i Isau: ‘Pravu vjeru ispovijedajte i u njoj se ne podvajajte.’“ (42:13).

ZAKLJUČAK

Isus, Marija i evanđelje zauzimaju važno mjesto u islamskoj tradiciji. Kur'an prepoznaje Isusa kao velikog proroka i čudesan znak Božje moći, dok Mariju opisuje kao uzor čistoće i pobožnosti. Iako postoje razlike između islama i kršćanstva, Kur'an poziva na dijalog i zajedništvo, ističući vjeru u jednog Boga kao temelj mira i razumijevanja među ljudima. Islam uči da je ključ zajedničkog djelovanja poštovanje, dijalog i traženje onoga što nas povezuje.

Autor teksta **Benjamin Idriz** imam je Islamske zajednice Penzberg u Njemačkoj. Doktorirao je islamsku teologiju, predsjedava „Münchenskim forumom za islam“ (MFI) i član je „Vijeća vjera“ u Münchenu. Bavi se relevantnim pitanjima suvremenog islama te je autor i urednik niza knjiga. Sudjelovao je na posljednjim Mediteranskim teološkim susretima u Lovranu koji su održani na temu „Kršćanstvo i islam: u službi bratstva u podijeljenom svijetu“.



Raspored misa i ispovijedi u crkvama jubilejskog oprosta u Riječkoj nadbiskupiji

Bulom "Spes non confundit" (Nada ne postiđuje) od 9. svibnja 2024., papa Franjo proglasio je Redovni jubilej godine 2025., koji je započeo u Rimu 24. prosinca 2024. otvaranjem Svetih vrata u bazilici sv. Petra. Jubilarna godina u Riječkoj nadbiskupiji započela je 28. prosinca 2024. Dijecezanskim biskupima dopušteno je odrediti neka sveta mjesta na kojima vjernici mogu izmoliti potpuni oprost ukoliko su ispunili uobičajene uvjete: ispovijed, pričest, ophod oko oltara, molitvu na nakanu Pape. U Riječkoj nadbiskupiji crkve jubilejskog oprost su: katedrala sv. Vida, bazilika Majke Božje Trsatske i Svetište BDM Karmelske na Svetoj Gori kod Gerova. Donosimo raspored misa i mogućnosti za ispovijed u jubilejskim crkvama.

KATEDRALA SV. VIDA

Mise su na rasporedu radnim danom i subotom u 7 ujutro, nedjeljom u 9.45 (na talijanskom jeziku) i 11 sati (na hrvatskom jeziku). Ispovijed u katedrali sv. Vida radnim je danom od 10 do 11 i od 16 do 17 sati te subotom od 10 do 11 sati. Ispovijed je moguća i u drugom vremenu ukoliko je rektor katedrale u prvostolnici. Tada je potrebno obratiti se sakristanu i on će rektora pozvati.



BAZILIKA MAJKE BOŽJE TRSATSKE

Svakog (radnog) dana na raspolaganju je svećenik za ispovijed između 6.45 i 12 sati te između 16 i 19 sati. Nedjeljom i svetkovinama trsatski franjevci ispovijedaju 15 minuta prije misa (misa su u 7, 9, 10, 11.30 i 18.30 sati). Od mjeseca svibnja pojačat će se dežurstva za ispovijed, osobito subotom, a raspored će se moći pročitati u trsatskom svetištu.



CRKVA BDM KARMELSKJE NA SVETOJ GORI KOD GEROVA

U zimskim mjesecima svetište je otvoreno ovisno o vremenskim uvjetima, no moguće ga je pohoditi tijekom cijele godine uz poziv na broj župnog ureda u Gerovu: 051 823 115. Od svibnja do listopada, mise se slave subotom i nedjeljom, a raspored će biti objavljen na župnim stranicama i Facebook stranici Svetišta. Ispovijed je uvijek sat vremena prije misa.



Foto: Vlasti Gorski kotar - Štefan Brajković

CRKVA JUBILEJSKOG OPROSTA



RIJEČKA NADBISKUPIJA
ARCHIDIOECESIS
FLUMINENSIS
1925. — 2025.

